INTERVJUU

Tunnel Helsingisse – ei midagi keerulist

Eesti ja Soome asuvad Euraasia keskel, põhjendab Tallinna–Helsingi tunneli eestvedaja **Peter Vesterbacka**, miks peaks tunneli rajamine huvi pakkuma näiteks hiinlastele. Ehitus võiks alata juba järgmisel aastal. ▶ 4–5

SUURBRITANNIA

Theresa May astub longates Brexiti poole

Valimistelt tugevamat mandaati otsinud Theresa May tuli lahingust tagasi nõrgemana kui varem ja peab nüüd karguna kasutama Põhja-liri unioniste, kellega tuleb palju maailmavaatelisi erinevusi selgeks vaielda. ▶ 10–11

INVESTOR

Miks analüütiku jutt võib udujutt olla

Ilma korraliku analüüsita on raske häid aktsiaid leida, ütles börsiekspert Tarvo Vaarmets. Analüüsima peab aga ise, sest analüütiku jutt võib olla kallutatud ja hoopis teiste põhimõtete järgi, kui investoril vaja. ▶ 14–15

PÄEVA TEGIJA ▼

Savisaare kohtuloo esimene osa

Täna algab Tallinna ametist kõrvaldatud keskerakondlasest linnapea **Edagar Savisaare** kohtuepopöa Harju maakohtus, millega saad ennast kursis hoida Äripäeva veebi vahendusel. Süüdistusi on palju ja need on tõsised, seega ka parimal tahtmisel ei saa asja arutamine kiiresti käia. Prokuratuuri kaustas olevad süüdistused puudutavad altkäemaksu, rahapesu, omastamisi ning jõuavad ka parteini – keelatud annetuste vastuvõtmine suures ulatuses.
▶ Loe lisaks äripäev.ee

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 12. juuni 2017
nr 112 (5710) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1168 ▼	0,8950 ▲	9,7581 ▼	63,6250 ▼	28,70 ▲	-0,260 ▼

HUVIDE KONFLIKT

Omad rünnakule, ettevõtjad hämmingus

URMO ANDRESSOO, PIRET REILJAN
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

▲ **Reformierakonna esimees Hanno Pevkur (keskel) ei näinud erakonna liikme Kalle Pallingu ja ettevõtja Jaanus Rahumäe (vasakul) koostöös probleemi.**
FOTO: ANDRAS KRALLA

Kui paljud poliitikud ei näinud midagi taunimisväärset Kalle Pallingu topeltmängus Eesti Energia nõukogus, siis mõne ettevõtja võttis toimunu sõnatuks.

Äripäev kirjutas reedel, kuidas reformierakondlane Kalle Palling aitas Eesti Energia nõukogus istudes varjatult kaasa riikliku energiahiiu suurima konkurendi Viru Keemia Grupi (VKG) ärihuvidele, vahendades viimasele paar aastat tagasi ahvatlevat, umbes 13 miljoni euro suurust aherainetehingut, mida samal ajal jahtis ka Eesti Energia.

Vallandamine ja info õigusorganitele

Pallinguga samal ajal Eesti Energia nõukogus olnud Meelis Virkebau oli Pallingu käitumisest jahmunud.

"Uskumatu. Kui hommikul lugesin, olin täiesti keeletu," tõdes Eesti Energia endine nõukogu liige ja praegune riiklik lepitaja Virkebau. "Kui see kõik tõsi on, siis on see ikkagi äärmiselt häbiväärne," lisas ta. Riiklik lepitaja viitas, et ta oli kümme aastat Eesti Energia auditikomitee liige. "Uurisime kõiksugu petuskeeme, aga sellist tegevust varem küll kusagilt välja ei paistnud," sõnas ta.

Virkebau arvas, et selline aeg on Eesti ühiskondlikus elus läbi. "Tuleb välja, et olin liialt optimistlik," möönis ta. Küsimusele, kuidas ta reageeriks, kui näiteks talle kuuluva ettevõtte juht või nõukogu liige oleks konkurendi huvidest lähtuvalt tegutsenud, vastas Virkebau, et ta lõpetaks inimesega kohe töösuhte. "Ja number kaks, kui põhjust oleks, edastaks info vastavatele õigusorganitele," lisas ta.

Eesti Energia nõukogu praeguse esimehe Väino Kaldoja sõnul ta olukorraga tuttav pole. "Ainult selle kirjatüki põhjal hinnanguid anda oleks vastutustundetu tegevus," arvas ta. Kui aga situatsiooni üldistada, on selliste tehingutega tegelemine Kaldoja sõnul tegevjuhtkonna ülesanne. "Nõukogu liige peaks ennast pärast informatsiooni edastamist edasisest teemaga tegelemisest taandama," möönis nõukogu esimees.

▶ Loe edasi lk 2–3, 13

TELLIJATELE: Arendajad plaanivad minikorteritega maja, kus korterite üldpind algab 17 ruutmeetrist. ▶ Kinnisvara

LÜHIDALT

Ossinovski jäi esimeheks

Sotsiaaldemokraadid valisid eile üldkogul 404 poolt- ja 13 vastuhäälega erakonna esimeheks tagasi seda kaks aastat juhtinud Jevgeni Ossinovski.
Sotsiaaldemokraatliku Erakonna aseesimeesteks valiti sotside Viljandi piirkonna juht ja parlamendi sotsiaalkomisjoni esimees Helmen Kütt, sotside fraktsiooni esimees Tallinna volikogus Anto Liivat, Tartu piirkonna juht ja riigikogu fraktsiooni aseesimees Heljo Pikhof ning kultuuriminister Indrek Saar.

Noored kolivad kodukohta tagasi

Arco Vara analüüsis, et Tallinna turu kasvamise järel on nüüd hoogustuma hakanud mõnetuhandelise elanikkonnaga alevike kinnisvaraturud, kus aastane hinnakasv jääb piirkonniti mõnekümne protsendi juurde. Hinnakasvu soodustab ennekõike pakkumise kehv struktuur, kus kvaliteetsema siseviimistlusega elamispindu napib.
Mitmes Eesti majanduslikult paremal järjel olevas väiksemas piirkonnas on aina enam noori otsustanud Tallinna mitte suunduda. Nii Pärnu, Viljandi kui Rakvere näitel on märgata tendentsi, kus eri vanuses inimesed on otsustanud Tallinnast oma kodukohta tagasi kolida.

S&P kinnitas Eesti reitingu senisel tasemel

Reitinguagentuur Standard and Poor's (S&P) kinnitas Eesti pikaajalise riigireitingu senisel kõrgel tasemel AA- stabiilse väljavaatega. Lühiajaline reiting kinnitati senisel tasemel A-1+, kirjutas ERRi uudisteportaal.
S&P reiting AA- on reitinguagentuuride kõrgeim hinnang Eestile.
Riigireiting näitab agentuuri hinnangut valitsuse võimele riigi võetud võlakohustusi tulevikus täita.
S&P hinnangul kiireneb Eesti majanduskasv aastatel 2017–2019 keskmiselt 2,5 protsendile.

TOPELTMÄNG

Pallingu huvide konflikt tekitab eri arvamusi

Äripäev paljastas reedel, kuidas reformierakondlane Kalle Palling aitas Eesti Energia nõukogus istudes varjatult kaasa riikliku energiahiiu suurima konkurendi Viru Keemia Grupi ärihuvidele.

URMO ANDRESSOO,
PIRET REILJAN
aripaev@aripaev.ee
Äripäev

Huvide konfliktiks ei ole ühtegi õigustust.

endine Eesti Energia nõukogu esimees Erkki Raasuke
FOTO: ANDRES HAABU

KOHTUASI

Suuromastaja sai esimeses astmes kopsaka karistuse

Harju maakohus teatas neljapäeval otsuse, millega mõistis Raul Vaino (55) süüdi omastamises suures ulatuses ja võltsitud dokumendi kasutamises ning Marge Aron-Vaino (50) omastamisele kaasaaitamises.

Raul Vainole mõistis kohus karistuseks neli aastat ja kuus kuud vangistust, millest kohe tuleb ära kanda kaheksa kuud, ülejäänu suhtes kohaldas kohus viieaastast katseaega.

Marge Aron-Vaino karistuseks mõisteti kaks aastat ja neli kuud vangistust, millest kohe tuleb ära kanda viis kuud, ülejäänu kohta kehtib kolmeaastane katseaeg.

Kohtuotsus ei ole jõustunud. Apellatsiooni saab esitada 15 päeva jooksul alates otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

Pool miljonit oma taskusse

Raul Vaino mõisteti süüdi OÜ Viimsi Tehnoabi, mille juhatuse ainuliige ta oli, vara omastamises rohkem kui 500 000 euro ulatuses. Süüdistuse kohaselt tegi ta osaühingu vara arvel kulutusi, mis ei olnud osaühingule vajalikud, kuid millest said varalist kasu süüdistatav ise ja kolmandad isikud.

Kokku võttis Raul Vaino aastatel 2008–2013 vastu arveid ligi 30 ettevõttelt, aktsepteeris need ja tasus arvetel märgitud summad OÜ Viimsi Tehnoabi pangakontol oleva rahaga, teades, et need ettevõtted ei ole tegelikult arvetel märgitud teenuseid OÜ-le Viimsi Tehnoabi osutanud. Näiteks maksis Vaino osaühingu rahaga kinni fotoaparaadi, riideid, jalanõusid, käekelli, reisiteenuseid, mööblit, köögiseadmeid, toitlustusteenust, ehitustarbeid jne.

Ühest ettevõttest telliti rohkem kui 150 000 euro eest Sony brändi tehnikaseadmeid koos lisatarvikute ja paigaldustöödega.

Kõige rohkem arveid – 55 – esitas Viimsi Tehnoabile OÜ Harju Veevärk, kokku ligi 270 000 eurot maksnud teenuste eest, mida tegelikult ei osutatud. Selles osas mõistis Harju maakohus juba eelmisel aastal omastamisele kaasaaitamises süüdi Harju Veevärgi juhatuse ainuliikme Aarde Terki.

Marge Aron-Vaino mõisteti süüdi omastamisele kaasaaitamises, mis seisnes selles, et mitmel juhul valis just tema ettevõtetelt välja tooted ja teenused ning tellis need, paludes väljastada arve Viimsi Tehnoabile.

Kumbki süüdistatav ennast süüdi ei tunnistanud.

Leevendav asjaolu

Arvestades, et mõlemad on varem karistamata ja tegemist ei ole esimese astme kuriteoga, pidas kohus võimalikuks jätta osa karistusest tingimuslikult täitmisele pööramata.

Raul Vainolt mõisteti OÜ Viimsi Tehnoabi kasuks välja 374 465 eurot, Raul Vainolt ja Marge Aron-Vainolt solidaarselt 95 778 eurot ning Marge Aron-Vainolt 6859 eurot.

Tsiviilhagide tagamiseks jättis kohus aresti alla kolm LCD televiisorit, Playstationi, DVD-mängija, püssi, vintrauad, ATV ja suuskadel lumekelgu, samuti määras hüpoteegi Jõelähtme vallas asuvale Marge Aron-Vainole kuuluvale kinnistule.

ÄRIPÄEV.EE

▲ Marge Aron-Vaino ja Raul Vaino kohtusaalis eelmise aasta aprillis.
FOTO: KARIN KALJULÄTE / EKSPRESS MEEDIA / SCANPIX

KOHTUOTSUS

Kohus: Vainol puudub moraalne kompass

Kohtu põhjendus: "Raul Vaino on kasutanud avaliku teenuse tagamiseks mõeldud raha luksusliku elustiili viljelemiseks paljude aastate kestel. Ühiskond vajab teadmist, et sellisele teole järgneb range karistus. Raul Vaino ei ole oma teo olemusest aru saanud. Tema suhtumine on üleolev, süüdi on kõik teised – tal lubati seda teha, teda ei kontrollitud. Raul Vainol puudub see moraalne kompass, mis näeks midagi halba teiste isikute arvel hästi elamises."

Eesti Energia toonane nõukogu esimees Erkki Raasuke ütles Delfile, et Äripäeva artiklis kirjeldatu jätab üles võimaliku huvide konflikti kahtluse, mis pole hea. "Huvide konfliktiks ei ole ühtegi õigustust. Sellest lähtub ka nimetamiskomitee oma soovitusi andes. See iseenesest ei välista kõiki huvide konflikte tulevikus, aga loodetavasti viib nende hulga nii väheseks kui võimalik," ütles Raasuke Ärilehele.

Reformierakonna juht Hanno Pevkur midagi taunimisväärset ei näinud. "Minu hinnangul on positiivne, kui Eesti ettevõtetel tekivad võimalused nii suures mahus väljapoole Eestit midagi müüa. Eesti majanduse kasvule tulevad sellised kontaktid vaid kasuks," teatas Pevkur Reformierakonna pressiesindaja Silver Puki vahendusel.

"Lollakad panid skandaali kokku"

Reformierakondlasest ärimees Jaanus Rahumägi, kes Äripäevale kommentaare ei andnud, ütles Kanal 2 uudistesaatele "Reporter", et Kalle Palling on teenimatult omale koosa kaela saanud.

"Siin ei ole poliitikaga midagi pistmist. Kalle Palling sattus sellesse pesumasinasse seetõttu, et mina ei viitsinud hakata otsima Eesti Energia ja VKG kontakte. Ma palusin Pallingut lihtsalt seetõttu, et ta oli ka mingis komisjonis riigikogus ja ta ilmselt võis teada inimesi, et mitte raisata aega, et leida suurtest ettevõtetest õigeid inimesi. Palling aitas lihtsalt lühendada seda protseduuri," selgitas Rahumägi. "Ja nüüd mingid lollakad panevad sellise skandaali kokku. Oleks ma seda teadnud, ma poleks seda teinud, mul poleks vaja olnudki," teatas ta.

Rahumäe sõnul tekkis võimalus Eesti kaevandusettevõtetel, sadamatel ja transpordifirmadel kasumit teenida, kuna rahvusvaheline kontsern otsis ehitusmaterjali. See võimalus tekkis Eesti ettevõtete jaoks tänu Rahumäe kontaktidele. "Äripäev on nüüd võtnud ühe detaili kogu ahelast. Mingisugust kuritegu pole ja mingisugust konkurentsi pole. Sest uskuge mind, ükskõik kui kõva mees Palling ka ei tundu Äripäevale, ei suuda ta mõjutada ühegi rahvusvahelise ettevõtte hinnapoliitikat. Ostja on ikkagi see, kes otsustab," rääkis Rahumägi. Ta lisas, et ei loe mitte kellegi sidemed, vaid hind.

Teema korruptsioonivastasele komisjonile

Vabaerakonna juht Artur Talvik leidis, et Pallingu topeltmäng on järjekordne näide sellest, kuidas riigifirmade nõukogud on olnud poliitilised lüpsilehmad ehk poliitilise korruptsiooni allikas. "Ja isegi juhul, kui inimesed seal endale ei teeni, siis nad kindlasti teenivad erakonnale," rääkis Talvik. "Kui keegi ütleb, et selline käitumine on riigimehelik, siis see pole küll riik, kus mina elada tahan."

Talvik sõnas, et kuigi tema enam pole riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni liige ja esmaspäeval valitakse komisjonile uus juht, oleks tal väga hea meel, kui see uus juht võtaks Pallingu-loo üles. "Selline asi ei tohiks lihtsalt korraks uudisena üles tulla ja seejärel vaibuda. Ka erakondade rahastamise järelevalve komisjon võiks sellele teemale pilgu peale visata," arvas Talvik.

Lõhnab siseinfo kasutamise järele

Talviku erakonnakaaslane Andres Herkel, kes Talviku korruptsioonivastases erikomisjonis hiljuti välja vahetas, nentis, et Pallingu juhtumi puhul kõlab väga halvasti, et Palling käis koos aheraine ostjaga VKGs – selline käik viitab siseinfo kasutamisele. Rohkemat Herkel öelda ei soovinud ja palus oodata ära erikomisjoni koosolek. Ta märkis, et oluline on välja selgitada, kas VKGga seotud isikud on kuidagi Reformierakonda toetanud.

Kalle Palling ütles "Aktuaalsele kaamerale", et kui VKG oleks saanud tehingu, siis tema selle eest tasu poleks saanud.

LOE VEEBIST

Ettevõtjate ja poliitikute kommentaarid pikemalt
www.aripaev.ee

TARTU ÜLIKOOL

KANTSLER

Kuulutame välja konkursi kantsleri leidmiseks. Ootame kandideerima juhtimiskogemusega ambitsioonikaid inimesi, kes soovivad rahvusülikooli tippjuhtkonna koosseisus panustada ülikooli missiooni täitmisesse ja arengueesmärkide elluviimisesse.

Ülikooli seatud kõrgete sihtide saavutamiseks on oluline, et ülikooli teadus- ja õppetööd toetavad tegevused on kvaliteetsed, efektiivsed ning ühtsed. Kantsler vastutab selle eest, et ülikooli põhitegevusteks on olemas atraktiivne õpi-, töö- ja loomekeskkond ning tänapäevane ja arenev tugiteenuste süsteem. Tema ülesanne on professionaalsete meeskondade eestvedamine ja arendamine, tagamaks ülikoolile kvaliteetseid tugiteenuseid kinnis- ja vallasvara, personalitöö, asjaajamise ja hangete, turunduse ja kommunikatsiooni, infotehnoloogia ja infosüsteemide valdkonnas.

Sobiv kandidaat:

- on töötanud edukalt suures organisatsioonis ning on tunnustatud liider;
- on tulemuslikult viinud ellu olulisi muudatusi (sh protsesside toetamine IT-lahendustega);
- suudab eesmärkide saavutamiseks teha koostööd ja mõjutada ülikooli võtmeisikuid ning olulisi partnereid nii Eestis kui välismaal;
- on otsusekindel ning sotsiaalselt tundlik, orienteeritud tulemuslikule koostööle;
- juhib tasakaalustatult inimesi, ressursse, protsesse;
- on optimistlik ja suudab edukalt tegutseda pingeolukordades, sh vastuoluliste huvide kontekstis.

Pakume vaheldusrikast tööd akadeemilises keskkonnas ning võimalust panustada Eesti vanima ning suurima akadeemilise organisatsiooni arengukava A2020 elluviimisesse. Palk vastab töö keerukusele. Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel alates augustist 2017.

Kandideerimiseks palume saata elulookirjeldus hiljemalt **19. juunil 2017** aadressile personal@ut.ee. Lisaks elulookirjeldusele ootame kaaskirja, milles selgitate oma motivatsiooni ning põhjendate kandidatuuri sobivust TÜ kantsleri positsioonile.

Täiendavat infot jagavad:
rektor Volli Kalm, rektor@ut.ee, 737 5600
personaliosakonna juhataja Kristi Kuningas, kristi.kuningas@ut.ee, 737 5140

KOHTUASI

Kiri kohtule: Annus ähvardas vormeliprotsessi eksperti

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Kahte vormelivaidlusesse segatud suurärimees Toomas Annus ähvardas kohtueksperti, kes saatis seepeale abipalve kohtunikule. Annuse kaitsja sõnul ähvardamist ei olnud.

Annusel on käsil kaks kohtuvaidlust. Ühe hagi esitas ta GrabCadi endise investori Marek Kiisa, teise Kiisa ettevõtte Scuderia Nordica vastu. Esimese vaidluse Annus võitis, kuid ilmselt jätkub see teise astme kohtus. Vaidlus Scuderia Nordicaga on veel pooleli. Kohus määras praeguseks ekspertiisi ning esimese istungi aeg ei ole veel paigas.

Mõni päev enne seda, kui kohus otsustas, et esimese vaidluse võit kuulub Annusele, saabus teist kohtuasja vedavale kohtunikule kiri mures eksperdilt, kes teatas, et temani on jõudnud ähvardus Annuselt.

Ekspert küsib nõu

Ekspert kirjeldas kohtunikule, et Annus ähvardas teda ja lubas tema vastu pika väsitava kohtutee ette võtta. Eksperdi muret süvendas asjaolu, et Annus on jõukas ja mõjukas. Kohtult palus ekspert abi selles, kuidas ta peaks edasi käituma.

Ekspert, kellest jutt käib, keeldus teemat kommenteerimast, kuid Harju maakohtu pressiesindaja Anneli Vilu

▲ **Toomas Annus kohtuisungit ootamas.** FOTO: ANDRAS KRALLA

kinnitas, et kohus sai info, mis "puudutab eksperdi ekspertiisi tegemise protsessi".

Marek Kiisa kaitsja, vandeadvokaat Indrek Leppik kinnitas, et on näinud kohtunikule saabunud kirja, kus ekspert räägib Annuse ähvardusest. "See on toimikus tõesti olemas," ütles ta.

Küsimusele, kas Annus nõustus vormeliautode ekspertiisiga, vastas Leppik eitavalt. "Ta on kahte autot keeldunud näitamast," lausus ta ja lisas, et veel pole selge, kuidas olukord laheneb. "Tegelikult ei ole tal (Annusel – toim) õigust keelata, nii et ekspert peaks lähiajal sinna kohtu abiga igal juhul ligi saama."

Annab aega

Kohtu sõnul võib tegu olla arusaamatusega. "Hetkeseisuga ei saa rääkida eksperdi mõjutamisest, kuid teada on antud võimalikust arusaamatusest poolte ja eksperdi suhtluses," rääkis Vilu. Kohus palus pooltel läbirääkimisi pidada ja öelda oma seisukoht.

"Ekspert peab oma ekspertiisis olema sõltumatu. Kui eksperdil tekib ekspertiisi tegemisel probleeme, siis saab kohtule esitada konkreetse taotluse ekspertiisi tegemisest vabastamiseks. Hetkel sellist taotlust kohtule laekunud ei ole," lisas Vilu.

Annust esindav vandeadvokaat Tuuve Tiivel rõhutas, et Annus ei ole eksperdi tööd takistanud, ka ei ole üritanud teda mõjutada ekspertiisi tegemisest loobuma või muud sarnast. "Oleme teinud eksperdiga heas usus koostööd. Suhtlemine ja asjaajamine on olnud vastastikku viisakas ja konstruktiivne."

Tiivel märkis, et Annuse valduses on kaks võlanõude tagatisvarana panditud vormelit. Ekspert on mõlemad masinad üle vaadanud. "Ekspert soovis vaadelda veel kahte vormelit ning nende ülevaatus toimub tema ja nende valdajaga kooskõlastatult lähiajal," lubas Tiivel.

LOOME KOOS PARIMAT

SA Viljandi Haigla on üks suurimaid üldhaiglaid, mis pakub ka psühhiaatria- ja sõltuvusravi valdkonnas unikaalseid teenuseid kogu Eestis. Valmistume uue tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna koostöömudeli arendamiseks paikkonnas. Kodulehekülg www.vmh.ee.

Kuulutame välja konkursi juhatuse liikmete leidmiseks:

JUHATUSE LIIGE,

kelle vastutusala on **psühhiaatria** ja sellega seotud valdkondade juhtimine, arenduste planeerimine ja elluviimine. Vajalik on kõrgharidus, meditsiinivaldkonna tundmine ning varasem inimeste ja muudatuste juhtimise kogemus.

JUHATUSE LIIGE,

kelle vastutusala on **somaatilise** ravitöö korraldamine, arenduste planeerimine ja elluviimine oma valdkonna töös. Vajalik on arstina töötamise, inimeste ja muudatuste juhtimise kogemus.

Lisainfo Sirje Tammistelt telefonil **514 4084** või sirje@tammistepersonal.ee.

Enne kandideerimist tutvu põhjalike tööpakkumiste ja esitatavate nõudmistega www.tammistepersonal.ee.

Tagame kandideerimise konfidentsiaalsuse!

Kandideeri portaalide **cv.tammistepersonal.ee**, CV Keskus või CV-Online kaudu **kuni 30.06.2017**.

Tammiste PERSONALIBÜROO

Viljandi Haigla

INTERVJUU

Maailma naba asub Eestis

Tallinna-Helsingi tunnel ega selle rajamiseks vajaliku 15 miljardi euro väljarääkimine Hiina investoritelt pole tunneli ehitust vedava, hittmängu "Angry Birds" turundusnäo Peter Vesterbacka sõnul midagi ületamatut.

RIVO SARAPIK
rivo.sarapik@aripaev.ee

Äripäev

Suur plaan on lihtne seepärast, et Eesti ja Soome asuvad Euroopa ja Aasia suhtes keskpaigas, mida ümbritseb 5 miljardit inimest. Kaht linna ühendav tunnel on seetõttu Vesterbacka sõnul hiinlastele eriti atraktiivne. "Tunnel on üks tükk suuremast visioonist. See teeb kahest linnast ühe ja võimaldab teha koos seda, mida praegu tehakse lahe eri kallastel omal moel."

Te püüate maha müüa midagi, mida veel ei ole. Kuidas teha seda nii, et inimesed usuksid? Pead olema aus ja avatud, jääma iseendaks. Mitte kasutama keerulisi sõnu. Selgitama visiooni ja selle põhjuseid. Ehk maalima tulevikust pildi ja näitama, kuidas võiks olla. Ega see tunneli rajaminegi ole midagi keerulist või maagilist. Tõesti, 15 miljardit tundub suur summa, aga lõpuks on see ikkagi vaid üks projekt ja tööd.

Kas on realistlik, et see ühendus Tallinna-Helsingi vahel tuleb? Jah, alustame tunneli ehitust järgmisel aastal ja viie aastaga on ühendus olemas.

Tõesti? Selline on plaan.

Te olete selles nii kindel. Olen selle kallal aasta jagu töötanud ja see saab rajatud. Keskkonnamõjude hindamine ja detailplaneeringud võtavad aega, aga tehniliselt on see lihtne projekt. Pole põhjust, miks järgmisel aastal alustada ei saa.

Olete väga optimistlik. Tegemist on ikkagi gigantse rajatisega. Projekti maht on 15 miljardit eurot, mis on Soome või Eesti standardite järgi tõesti suur summa. Samas, vaadates taristuprojekte laiemalt, näiteks Hiina uue Siiditee rajamist, siis Hiina investeerib näiteks 50 miljardit euro Kasahstani. Peame mõtlema globaalselt ja kasutama ära oma suurepärast geograafilist asukohta. Eesti ja Soome asuvad Euraasia keskel, see on maailma suurim turg, mille ümber asub 5 miljardit inimest ehk 70% maailma elanikkonnast. Nii vaadates ei ole tegemist suure projektiga. Küsimus on äritegemises ja töötame selle nimel Soome-Eesti-Hiina konsortsiumiga.

Hiinlased on siis selle projekti peamised investorid? Tõenäoliselt jah.

Kuidas te Hiinas seda projekti tutvustate? Mis lugu neile räägite? Selgitan, et asume Euraasia keskel ja see on üks Euroopa ja maailma kiiremini kasvavaid metropolialasid.

Peate silmas Talsinkit? Jah, Helsingi ja Tallinna piirkonda. Meil on hästi haritud elanikkond, fantastiline ettevõtlikkus, idufirmandus ja palju uusi ideid alates Skype'ist MySQLi ja Supercellini. Hiinast tuli Soome eelmisel aastal 10 miljardit eurot investeeringuid, millest suur osa oli küll investeering Supercelli. Hiinast Euroopasse tulles maandud sa esimese asjana Helsingis. Tunneliga võiks 20 minutit hiljem olla Tallinnas. Kaht linna ühendades saab pakkuda kahe linna parimat. Näiteks on hiinlastele tähtsaim oma laste hea haridus ning seda on Tallinnal ja Helsingil neile pakkuda (Vesterbacka plaanib meelitada siia elama 100 000 Hiina peret – toim).

Kas projekti suhtes valitseb ühesugune entusiasm mõlemal pool lahte? Entusiasm on viimase aastaga selgelt kasvanud. Inimesed on hakanud uskuma, et see on reaalne, mitte enam kauge unistus. Oleme teinud tehnilise analüüsi ja äriplaani – valmis saab ehitada viie ja ära tasub end 37 aastaga, seda nii inimeste kui ka kaubaveol.

Lisaks muutub Helsingi tõenäoliselt sel aastal maailma kõige tihedama liiklusega reisisadamaks, edestades Doverit Suurbritannias. Paljud tõstatavad küsimuse, et on ju tunnel Suurbritannia ja Prantsusmaa vahel ning ühest pealinnast teise saab paari tunniga. Samas napib neil koostööd ning inimeste liikumine kahe suurlinna vahel ei ole nii loomulik nagu siin. Siin on isegi raske laevapiletit saada ehk nõudlus on olemas.

Kui reisi aja saab kahandada kahelt tunnilt 20 minutile, on võimalik kahe linna vahelist liiklust kahekordistada. See on natuke nagu inimese Kuule viimine – tunnel on lihtne ja selge projekt, samas ei suuda me ette näha selle kõiki positiivseid mõjusid.

Sama on iga suure projektiga. Täpselt. Üks asi on kaks linna ühendada, kuid minu jaoks on põnevamadki kõik uued võimalused, mis sellest sünnivad – kindlasti kolib siia seetõttu rohkelt uusi inimesi.

Mis on suurim asi, mida inimesed ei oska tunneli juures näha? Paljut me ei näe ega saagi ette näha. See teeb regiooni ja linnad atraktiivsemaks. Siin elavatel inimestel tulevad uued võimalused – muudab täielikult perspektiivi. Täna ei sõidaks kiirele lõunale Helsingisse, aga kui ühendus oleks 20 minutit, siis juba läheks. Mõtteviis muutub. Saab olema rohkem suhtlust ja võimalusi.

„ Täna ei sõidaks kiirele lõunale Helsingisse, aga kui ühendus oleks 20 minutit, siis läheks.

▲ **Peter Vesterbacka Tallinna-Helsingi tunnelist.**
FOTO: VALLO KRUUSER / EKSPRESS MEEDIA / DELFI

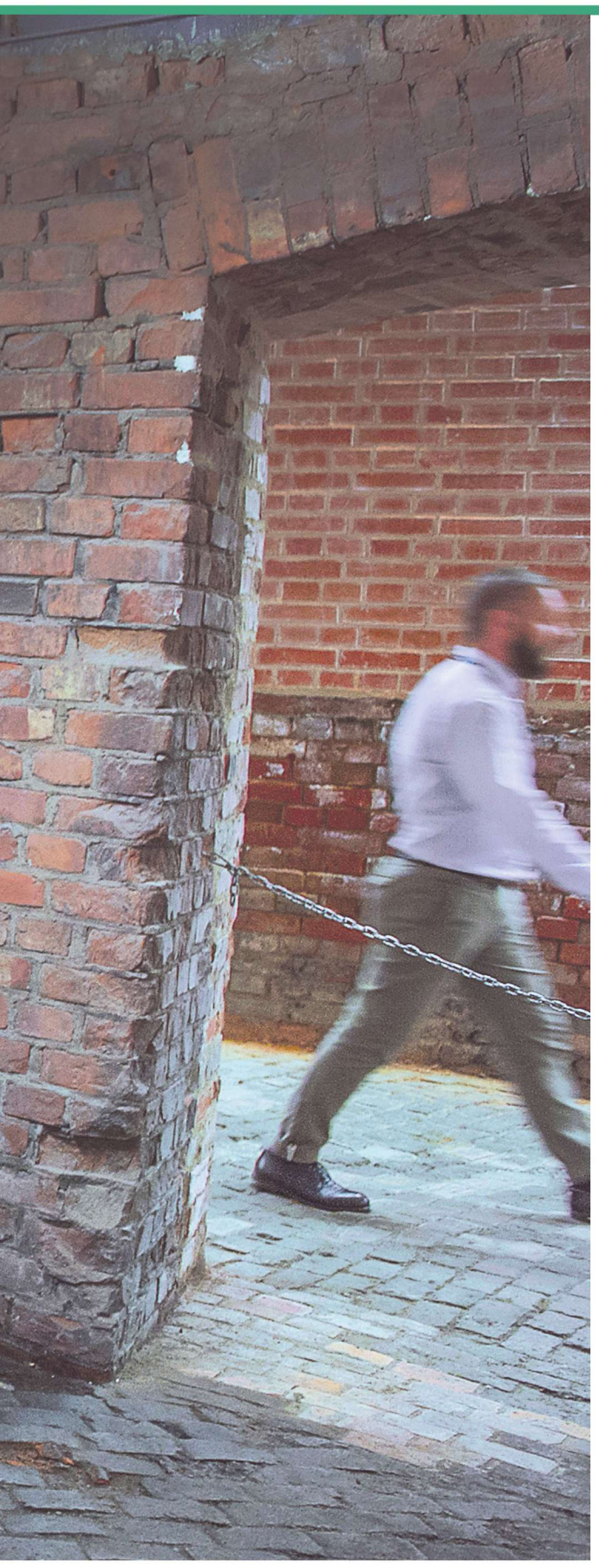

▲ **MarkIT juht Andres Agasild ütles, et koos Soomega võime siia meelitada hulga Brexiti eest pagevaid ärisid.** FOTO: ANDRES HAABU

Löögirühm peaministritele

Laupäeval kogunesid Tallinnas mitukümmend Eesti ja Soome ettevõtjat, kes otsisid kolmes töörühmas – IT, teenindus ja tööstus – kahe riigi ning selle ettevõtete koostöövõimalusi.

"Elame ühisregioonis ja seeläbi peaks seal tehtut ka turundama ehk kasutama siin sündinu reklaamimiseks sloganit Finest (parim – toim)," ütles advokaadibüroo Sorainen partner Reimo Hammemberg, kes juhtis IT- ja rahandusteemalist töörühma.

Selle grupi töös osalenud MarkIT juht Andres Agasild tõi aga veel esile ideed luua kahe riigi koostöös nii-öelda löögirühm, mis koosneb avaliku ja erasektori tegijaist siit- ja sealpoolt lahte ning hakkab valitsusjuhtidele kord kuus aru andma – mida kuu jooksul olulist ühiselt ära tehti ning kus esineb veel takistusi.

"Brexit ja Donald Trumpi valimine loob Eestile ning Soomele palju võimalusi," selgitas Agasild. Näiteks paljud ettevõtted tahavad Suurbritanniast lahkuda ja otsivad uut nii-öelda kodu. "Koostöös võiks need siia regiooni meelitada," leidis ta ning ütles, et viie aasta jooksul tuhande ettevõtte siia meelitamine on tehtav.

Samuti sümpatiseeris talle idee, et ühes riigis välja mõeldud ja töötav lahendus võetakse kasutusele ka teises. "Näiteks e-residentsus. Mitte võtta ideed ja uuesti ratast leiutama hakata, vaid täielikult üle võtta," rääkis ta. See säästaks aega, energiat ja tööjõudu. "Me laieneme Aasiasse ja täpselt nii enda ettevõttes toimime. Miks ei võiks riigid samuti teha?"

Lisaks kõnetas teda Eesti ja Soome asukoha määramine. Kui Euroopa mõistes vaadatakse siinset kui ääremaad, siis globaalsel asume Aasia ja Euroopa vahel keskpunktis. "Saaksime müüa siinse äritegemise lihtsust ja Aasia lähedust, sest Pekingisse lendab Helsingist seitse tundi, mis on võrreldav Hiina siselendude pikkusega," märkis ta.

Kuna ideed vajavad teostamiseks lisaks ettevõtete huvidele ka riigijuhtide tähelepanu ning avalikku raha, pakkusid ettevõtjad ka neid kuulanud valitsusjuhtidele kaks ideed. Iga ühistegevusse panustatud erasektori eurole lisavad mõlema riigi valitsus omalt poolt euro ning peaministrid pühendavad kuus pool tundi aega, energiat ning eeskuju. "Annan iga kuu neljandal esmaspäeva õhtul kell 21 30 minutit," lubas Soome peaminister Juha Sipilä. "35 minutit," lubas omalt poolt Jüri Ratas.

Kes on entusiastlikumad, eestlased või soomlased? Mõlemad on suhteliselt võrdselt.

Samas on ka skeptikud, kes ütlevad, et sellest on räägitud juba aastakümneid. Eks me olemegi nii Soomes kui ka Eestis väga head ühes asjas – skeptitsismis. Et miks peaks keegi siia tulla tahtma, kui siin on nii külm ja vihmane või miks hiinlasi see huvitab. Samas on asukoht suurepärane. Lend Pekingisse kestab seitse tundi, hiinlased reisivad järjest rohkem ja selles peitub meeletu potentsiaal – vaid 7%-l neist on passid. Nad juba teevad miljardeid reise.

Helsingi ja Tallinn koos suudavad konkureerida Pariisi ja Londoniga. Näiteks siinpool lahte on ilus vanalinn, Soomes keskkond ehk see on suurepärane sihtkoht.

Kusjuures esimese tunneli idee käisid Soome õpilased välja juba 1971. aastal. Minagi liitusin selle projektiga, sest tüdisin ära kuulamast: kui kaua võib rääkida, kui keeruline see siis olla saab.

Millal te uskuma hakkasite, et see ongi võimalik? Eelmisel aastal.

Mis oli murdepunkt? Ma ei osanud hinnata, kui keeruline või lihtne see on ja ega tavaliselt asju alustades ei teagi ette. Näiteks Rovios panime sihiks, et "Angry Birdsi" mängul võiks olla 100 miljonit allalaadimist. Olime selleks ajaks saanud 1 miljoni. Öeldi, et seda eesmärki on võimatu täita. See oli ambitsioonikas, aga võttis 15 kuud, nüüdseks on see kasvanud 4 miljardini.

Küsiti, kuidas see võimalikuks sai. Minu vastus oli, et igaüks ettevõttes oskab vee peal kõndida. See tähendab, et keegi polnud meile varem tõestanud, et seda eesmärki on võimatu täita. Vee peal kõndimine, muide, on talvel lihtne – vesi on jäätunud.

Sama lugu on tunneliga – esialgu tundub võimatu, aga samm-sammult asja kallale asudes saad aru, et see pole keeruline tehniline küsimus. Siis on vaja leida rahastus ja lõpuks selgub, et polegi väga keeruline.

Kas Elon Muski Hyperloop saab olema osa sellest? Nemad või ükskõik mis tehnoloogia võiks olla osa sellest. Esialgu on plaan ehitada piisavalt suure diameetriga tunnel, kuhu mahub traditsiooniline tehnoloogia. Samas on Hyperloopi tehnoloogia veel väga varajases staadiumis.

Kas Hyperloop saab kasutusvalmis viie aasta jooksul? Ei, sest isegi kui tehnoloogia saab täiuslikult valmis, on vaja palju veel seadusandlikul tasemel läbi töötada. Kuna töötame koos hiinlastega, kasutame nende kiirrongi tehnoloogiat. Neid huvitab ka siit saadav referents.

Olete öelnud, et tunnel maksab 15 miljardit eurot. Võib-olla vähemgi, see summa on esialgsete hinnangute järgi arvestatud, millele on lisatud umbes kolmandik mängimisruumiks.

Kui suur osa sellest on juba olemas? Kirjalikku lepet veel ei ole, aga olen optimistlik, et raha tuleb kokku. See pole ülisuur projekt hiinlaste jaoks.

Kas on lihtne sellist summat kokku koguda? Miski pole keeruline. Küsimus on suhtumises.

Eestis käib suur arutelu Rail Balticu üle. Kas näete seda olulise osana tunnelist? Me ei sõltu sellest, aga loodetavasti saab sellest edulugu ning rajatakse heal tasemel ehk kiire ühendus. Kahjuks on paljud ELi projektid probleemsed, kui pole selget juhtimist ja eesmärki. Sama lugu on Rail Balticuga. Suhtlus eesmärkide üle on ebaselge, näiteks tunneliga lihtsam – 20 minutiga Helsingisse ja 7 tunniga Pekingisse.

Osalesite Eesti ja Soome ettevõtjatega töötubades, kus otsiti viise koostööks. Mida te kõrva taha panite? Mulle meeldis idee 1 + 1 + 1 ehk koostööprojektidel lisavad iga erainvestori investeeritud eurole Soome ja Eesti riik omalt poolt ühe. Lisaks tundub jumekas idee efekti suurendamiseks ühendada innovatsiooni vallas Soomes Tekesi ja Eesti Arengufondi tegevus. See sunniks ka näiteks Soome ja Eesti idufirmasid koostööd tegema. Samuti meeldib nii-öelda löögirühma idee, mis peaks igal kuul peaministritele raporteerima, mida on ellu viinud ja mis on takistused. Kui teha seda kord aastas, siis ei saa midagi tehtud.

AHK Deutsch-Baltische Handelskammer in Estland, Lettland, Litauen
Saksa-Balti Kaubanduskoda Eestis, Lätis, Leedus

Messid Saksamaal
Tule messile külalise või eksponendina!

CARAVAN SALON autosuvilad ja haagised
25.08 - 3.09 www.caravan-salon.de

IFA olmeelektroonika
01.09 - 06.09 www.ifa-berlin.com

CMS - Cleaning, Management, Service puhastustehnika
19.09 - 22.09 www.cms-berlin.de

drinktec joogi ja vedeltoidutehnoloogia
11.09 -15.09 www.drinktec.com

EMO HANNOVER metallitöötlus
18.09 - 23.09 www.emo-hannover.de

REHACARE invatarbed
04.10 - 07.10 www.rehacare.de

Hanseboot paadid ja veesõidukid
28.10 - 5.11 www.hanseboot.de

AGRITECHNICA põllumajandustehnika
12.11 - 18.11 www.agritechnica.com

MEDICA meditsiin ja -tehnika
13.11 - 16.11 www.medica.de

productronica elektroonika tehnoloogia ja arendamine
14.11 -17.11 www.productronica.com

BOOT & FUN paadid, mere - ja veesport
23.11 - 26.11 www.boot-berlin.de

Saksa messide ametlikud esindused Eestis
Saksa-Balti Kaubanduskoda/ AHK Service OÜ
www.ahk-balt.org/ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

STATISTIKA

Aprillikuu eksport sai näilise tagasilö

Aprillis langes eksport aastavõrdluses protsendi võrra, kuid sellest numbrist ei tasu lasta end eksitada – ekspordi väljavaated on jätkuvalt head.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

„Kui selle aasta aprillis oleks olnud sama palju tööpäevi kui aasta tagasi, oleks eksport kasvanud kokku 9%.
Swedbank Eesti peaökonomist Tõnu Mertsina

Jooksevhindades langes eksport aprillis aastaga 1% ja kukkus 1 miljardile eurole. Langus oli aga mõistetav, sest eelmise aasta aprillis oli tänavusest kaks tööpäeva vähem, selgitas Swedbank Eesti peaökonomist Tõnu Mertsina. "Kui selle aasta aprillis oleks olnud sama palju tööpäevi kui aasta tagasi, oleks eksport kasvanud kokku 9% ja Eestis toodetud kaupade eksport 7%," märkis ta.

Ericsson annab tunda

Langust näitas aprillis Rootsi-suunaline eksport, mis kahanes 49 miljoni euro võrra, kuna sinna veeti vähem elektriseadmeid. Ilmselt oli selle taga hiigeleksportija Ericssoni väiksem maht. Rootsi firma Eesti tehas moodustab valdava osa Eesti elektriseadmete ekspordist ja elektriseadmed oli ühtlasi ka kõige rohkem kahanenud ekspordigrupp.

Esimeses kvartalis olid Ericssoni tulemused üsna nõrgad ja müügitulu langes siis 11 protsenti, 46,4 miljardile Rootsi kroonile. Firma tulemused on kehvad olnud juba mõnda aega ning jaanuaris käivitas firma uus juht Börje Ekholm kriisiplaani, mille läbiv joon on kasumimarginaali parandamine ja restruktureerimine.

Mertsina tõi välja, et elektroonikatoodete tootmismaht on tugevas languses olnud juba neli kuud järjest ning sel aastal on selle tegevusala tellimused vähenenud. "Aprillis vähenesid elektroonikatööstuse välistellimused aastases võrdluses 43%. Tõenäoliselt jäävad tootmismaht ja väljavedu veel lähiajal langusesse," tõdes ta.

Väljavaade pole paha

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvas esimeses kvartalis 4,4%. Tuleviku suhtes tuleb olla siiski mõnevõrra ettevaatlik – see oli üksik silmapaistev kasvuhüpe ja alles teine arvestatav kasvukvartal, märkis Nordea peaökonomist Tõnu Palm. Eksport peaks tänavu siiski kasvama, vähemalt protsentide mõttes – seda toetab ühest küljest madal võrdlusbaas, ent teisalt lisanduv hea kasv kaubanduspartnerite juures.

Ka Mertsina tõi välja, et lähikvartalitel peaks tugev välisnõudlus püsima ja ekspordihinnad kasvama. Need asjaolud aga tähendavad ettevõtete ekspordikäibe kasvu. Ka Eesti tööstusettevõtted on oma ekspordiväljavaate suhtes üha kindlamaks muutunud. "Teises kvartalis tõusis kindlustunde näitaja viimase kuue aasta kõrgeimale tasemele ning on nüüd üle pikaajalise (10 ja 20 aasta) keskmise. See kinnitab veelgi, et lähikvartalite ekspordi kasvu väljavaade on hea," rääkis Mertsina.

Põlevkiviõli tootjatel helge aeg

Üks tugevamaid tõusjaid oli aprillis kaubagrupp, mis statistikaameti arvestuses kannab lakoonilist nime "mineraalsed tooted". Sinna hulka kuuluvad nii kütused – sealhulgas põlevkiviõli – kui ka elektrienergia. Mineraalsete kütuste eksport kasvas aprillis 53% ja jõudis 101,3 miljonile eurole. Kui andmeid täpsemalt vaadata, siis tõusis õlitoodete eksport mullu aprilli 34,8 miljonilt 66,6 miljonile eurole. Kui kõrvale jätta naftasaaduste impordi ja reekspordi mõju, siis Eesti päritolu õlide ekspordi rahaline väärtus pea kahekordistus, jõudes 38,1 miljonile eurole. See näitab, et Eesti põlevkiviõlitootjate tulu on tõusnud.

Turu suurtegija, riigile kuuluva Eesti Energia võlakirjad on noteeritud Londoni börsil ning seetõttu ei saa ettevõte aprillikuu näitajaid kommenteerida. Eesti Energia finantsdirektor Andri Avila ütles siiski, et põlevkivitööstus on praktiliselt täisvõimsusel töötanud alates möödunud aasta juulist, sest hinnad energiaturgudel on tootmist soosinud ja firma on saanud tootmise koormust tõsta.

"Abiks on olnud ka valitsuse möödunud aasta otsus siduda põlevkivi ressursitasud kütteõli maailmaturu hinnaga, mis võimaldab madalama hinna ajal ettevõtetel ellu jääda ja töökohad säilitada ning kõrgema turuhinna puhul annab riigile ka suuremat maksutulu," rääkis Avila.

Eesti elekter kuum kaup

Elektrienergia kaubavahetuses avaneb aga mõneti ootamatu pilt – kokku langes eksport küll aastavõrdluses 13,3 miljoni pealt 10,4 miljoni euro peale, ent kui vaadata vaid Eesti päritolu kaupu, tõusis eksport 2 miljonilt 6 miljonile eurole. Avila selgitas, et Soome ja Baltikumi regioonis on Eesti ainuke riik, kus toodetakse rohkem elektrit, kui tarbitakse. Tänavu esimese kvartali Eesti elektri netoeksport ulatus 800 gigavatt-tunnile, millest enamik on Eesti Energia toodang.

Lõppenud nädalal oli Eesti hinnapiirkonnas aga tunda elektri turuhinna suuri kõikumisi. "Näiteks 7. juunil oli suurim päevasisene hindade vahe 16kordne," rääkis Avila.

Riigifirma on kaval ning toodab maksimaalselt kõrgema turuhinna korral ja madala hinna puhul lastakse jaamade koormus alla.

Vaid hinnatõusust ja trikkidest ei pruugi aga piisata. "Energiaturgude pikaajalisem väljavaade on paraku endiselt nõrk ning peame suutma efektiivsust parandada, et jätkuvalt konkurentsis püsida," rääkis Eesti Energia finantsdirektor Avila.

VALUUTATURG

"Euroga on juhtunud midagi imelikku"

MAIT KRAUN
kaasautor

Euro on viimasel ajal tublisti kallinenud ning USA investorid käivad Euroopa aktsiaturgudel kalastamas. Traditsioonilised teooriad euro puhul paika ei pea ning volatiilsus on rekordmadalal.

See on pilt, mille on turgudest maalinud Deutsche Banki strateeg George Saravelos, vahendas Bloomberg.

"Euroga on viimastel kuudel juhtunud midagi imelikku," kirjutas Saravelos eelmisel nädalal klientidele saadetud kirjas. "Peaaegu kõik mõjurid, mis tavaliselt euro kurssi mõjutavad, ei tööta enam."

Deutsche Banki valuutakorrelatsiooni mudel, kus on arvestatud intressimäärade erinevuse, aktsiaturgude suhtelise tootluse ja Lõuna-Euroopa valitsuste võlakirjade hinnavahega, näitavad midagi erakordset.

Euro ja dollari kolme kuu korrelatsioon ja teised faktorid olid nii madalal tasemel viimati 2014. aasta alguses ja 2007. aastal. See viitab asjaolule, et riske maandamata on Euroopa aktsia- ja võlakirjaturule voolanud tohutult välisinvestorite raha.

Seda tänu oodatust paremate majandusandmetele ning poliitiliste riskide vähenemisele. Need on aidanud ka euro kursil tõusta, teatas Deutsche Bank.

"Lühemas perspektiivis annab see märku, et rahavool on teistele turujõududele vastu pidanud ja eurot pidevalt toetanud," ütles Saravelos. "Keskpikas perspektiivis tähendab korrelatsiooni puudumine tavaliselt madala volatiilsuse perioodi. Investorid peaksid olema ettevaatlikud hiljutise tugevuse ülekandmisel tulevikku."

Morgan Stanley: euro tõuseb

Saksamaa pank arvab, et euro ei suuda praegusest kauplemisvahemikust ülespoole välja murda, sest traditsioonilised mõjurid peaksid peagi turu uuesti üle võtma.

Seevastu Morgan Stanley analüütikud arvavad, et euro jätkab tõusu.

"Majanduskasvu andmed on olnud üllatavalt tugevad, poliitilised arengud on positiivsed ning investeeringute sissevool euroalasse jätkub," teatas USA investeerimispank.

ögi

▲ **Soome ja Baltikumi regioonis on Eesti ainuke riik, kus toodetakse rohkem elektrit, kui tarbitakse, rääkis Eesti Energia finantsdirektor Andri Avila.**
FOTO: ANDRES HAABU

VÕRDLUS

Kõige paremad partnerid

Aprillis kasvas eksport enim Saksamaale, kuhu läks teele 16 miljoni euro võrra rohkem kaupa kui 2016. aasta aprillis. Hollandi suunal kasvas eksport 13 miljonile eurole. Need kaks turgu on tänavu kasvu vedanud.
Kõige olulisem sihtriik oli aprillis Soome, mis andis koguekspordist 16%. Soome majanduse paranenud väljavaade aitab kaasa ekspordi paranemisele.
Saksamaa-suunaline eksport kasvas peamiselt tänu mustmetallidele. See näitas aprillis aastavõrdluses 114% suurust hiigelkasvu ja mustmetalle eksporditi 41,2 miljoni euro eest. Mustmetalltoodete eksport langes seejuures 2% võrra, 36,9 miljonile eurole.
Eriti tugevalt kasvas malmi ja terase jäätmete ning praagitud raua või terase ümbersulatamiseks mõeldud valuplokkide eksport. Selles grupis eksporditi kaupa aprillis 29,9 miljoni euro eest, aasta tagasi vaid 9 miljoni eest. Sellele kauba suurim turg oli Türgi, järgnes Saksamaa.
Viimastel aastatel on Eestis toodetud kaupade väljaveo osakaal suurenenud USAsse ja Hiinasse, Hiina-suunalise ekspordi osakaal on sel aastal juba umbes sama nagu ekspordil Venemaale.
ALLIKAS: TÕNU MERTSINA

Eesti päritolu kaupade eksport

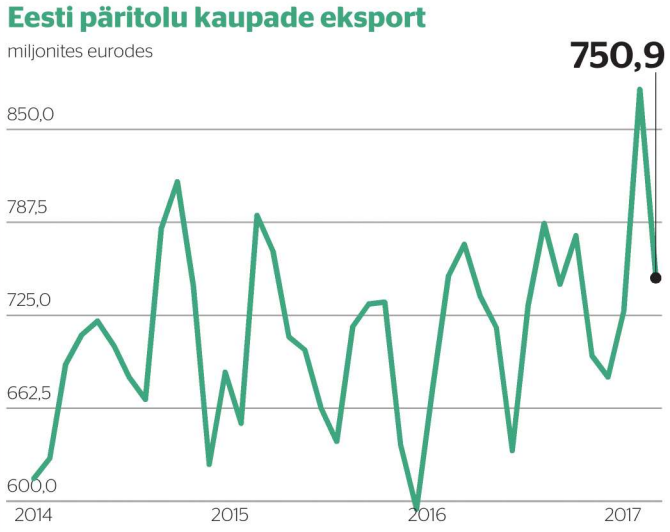

PANE TÄHELE

Läti on naabritest parem

Kui märtsis oli Eesti kaubavahetuse puudujääk ehk vahe ekspordi ja impordi vahel Baltikumi kõige väiksem, siis aprillis olukord muutus ja liidrirolli haaras Läti – lõunanaabri defitsiit oli vaid 162 miljonit eurot, Eestis oli näitaja 188,8 miljonit eurot. Leedu jäi 316,8 miljoni eurose puudujäägiga kaugele maha.
Ekspordi langust näitas Eesti Balti riikidest ainsana. Lätis näitaja küll kasvas, ent üsna kesise 1% jagu, jõudes 860 miljoni euroni. Leedus hüppas eksport aga järsult üles, kasvades mullu aprilliga võrreldes 9,4%. Lõunapoolseima Balti riigi kaubavahetuses on aga väga olulisel kohal nafta ja gaasi reeksport, energiahinnad on aga aastavõrdluses ülespoole läinud.

SIDE

Paki saatmine odavneb

Euroopa Liidu telekomiministrid jõudsid reedel Luksemburgis kokkuleppele postipakkide määruses, mis vastuvõtmisel aitab kaasa ELi-siseste postipakkide saatmise hinna alanemisele, kirjutas logistikauudised.ee.

Ministrite kohtumist juhtinud Eesti ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri Urve Palo sõnul ootab Eestit eesistujana ees postipakkide määruse arutelu ja kokkuleppimine Euroopa Parlamendiga.

"Igal juhul tuleb postipakkide piiriülese liikumise hindade läbipaistvamaks muutmisega kiiresti edasi minna, et hind lõpptarbijale saaks langeda," ütles Palo pärast kohtumist. "Eelkõige võidavad sellest väiksemad e-poed, kes saavad odavamalt kaupa Eesisse tarnida," lisas minister.

Ministrid arutasid ka elektroonilise side küsimusi. Euroopa sidereeglite uuendamisega soovitakse soodustada erakapitali investeeringuid ülikiiretesse lairibavõrkudesse ja parandada täiendavate sageduste kasutusele võtmist mobiilsides. Samuti plaanitakse täiendada tarbijakaitse reegleid ning tagada võrdne kohtlemine sarnast teenust pakkuvate traditsiooniliste sideettevõtete ja uute sideteenuste pakkujate vahel, nagu näiteks Skype, Messenger, WhatsApp.

Palo tõi kohtumise olulisematest teemadest välja rändlustasude rakendumise, mille kohaselt alates tänavu 15. juunist saavad teistesse ELi riikidesse reisivad mobiilikasutajad helistada, saata sõnumeid või netis surfata ilma lisatasu maksmata.

"Kindlasti toetan ka uut Euroopa skeemi tasuta WiFi võrkude rahastamiseks avalikes keskustes kogu ELi territooriumil," ütles Palo.

LOGISTIKAUUDISED.EE

LÜHIDALT

Üllatavad erakondade reitingud

Kuu varasemaga võrreldes langes enim toetus EKRE-le, samas kaotab Keskerakond toetust venekeelsete valijate seas, selgus rahvusringhäälingu uudistetoimetuse tellitud Turuuuringute ASi üle-eestilisest 1003 vastajaga küsitlusest.
Mai lõpus-juuni alguses tehtud küsitluses toetas EKREt 10 protsenti vastanutest, mis on nelja protsendipunkti võrra vähem kui kuu varem. Ühtlasi langes EKRE tahapoole Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast, keda toetas 11 protsenti, vahendas ERR uudisteportaal.
Kui Keskerakond on varem olnud pikalt erakondade populaarsusedetabeli ainuliider, siis värskes küsitluses tuleb neil seda kohta jagada koos Reformierakonnaga. Mõlemat erakonda toetas 26 protsenti vastanutest. Reformierakonna jaoks on tegu kõrgeima toetusega pärast nende valitsusest väljakukkumist mullu novembris.
Vabaerakonda toetas 8 protsenti, mis on täpselt sama tase kui kuu varem. Erakonna esimeest vahetanud Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) toetus kerkis valimiskünnist ületavale 6 protsendile. Eelmises küsitluses oli nende toetus 4 protsenti.
Parlamendivälistest erakondadest kogusid Rohelised 3 protsenti toetust.

Airbus teatas 20 aasta prognoosi

Euroopa lennukihiid Airbus avalikustas 20 aasta prognoosi, mille järgi on oodata tellimusi 5,3 triljoni dollari jagu, vahendas uudisteportaal Reuters. Täpsemalt ennustab Airbus, et järgmise kahekümne aasta jooksul tellitakse 34 889 eri tüüpi lennukit. Samas korrigeeris kontsern reisilennunduse väljavaadet: kui veel aasta varem prognoosis ettevõte lennureisijate arvu kasvu aastas 4,5 protsendi jagu, siis nüüd langetas ta prognoosi 4,4 protsendile.

Musk: ma ei teinud Teslat raha pärast

Tesla juht Elon Musk ütles, et Tesla esialgne eesmärk polnud raha teenimine ja tegelikult uskus ta, et jääb oma investeeringust ilma. Musk selgitas, et teda ajendas Teslat looma peamiselt see, et teised autotootjad heitsid oma elektriautode programmi kõrvale.
Tesla juht viitas General Motorsile, mis 1990. aastate alguses California ja Arizona autojuhtidele elektriautosid välja rentis. Ringlusse läks 1100 elektriautot, mis mõni aasta hiljem hävitamisele läksid. Autod suutsid ühe laadimisega sõita kuni 160 kilomeetrit.
Muskist sai Tesla investor kohe, kui ettevõte asutati. Ta sai Tesla juhiks 2008. aastal ehk kaks aastat enne seda, kui ettevõte börsile läks.

RAUDTEE

Kuhu tuleb Rail Balticu hooldusdepoo?

Rail Balticu jaoks selgitatakse välja, kuhu ja millist raudteetaristu hooldusdepood ehitada, millist hooldusteenust tuleb ise pakkuda ja milliseid oleks targem sisse osta, kirjutas ehitusuudised.ee

Analüüsi jaoks sõlmis Rail Baltic Estonia lepingu ASiga Eesti Raudtee ja Skepast & Puhkim OÜga.

Töö eesmärk on välja selgitada infrastruktuuri hooldusdepoo ja koos sinna juurdekuuluva vajaliku taristu parim võimalik asukoht või asukohad Eesti trassiosas.

Selleks tuleb loetleda olulisemad infrastruktuuri hooldustööd, nende sagedus ja ligikaudsed aastamahud, välja selgitada infrastruktuuri hooldamise tehnoloogiad ja nende baasil välja töötada hooldusdepoo vajalikud funktsioonid ja tehnilised lahendused, lähtudes raudteeliini optimaalsest majandamise vajadusest.

120

päevaga ja 88 500 euro eest analüüsivad AS Eesti Raudtee ja Skepast & Puhkim OÜ, kuhu ja milline tuleks depoo teha.

Pakutav lahendus peab arvestama nii Balti riikide ühtse hoolduse korraldamisega kui ka riikide keskse hoolduse korraldamisega (riigiti eraldiseisvad infrastruktuuri haldajad).

Töö teostamise aeg kokku on 120 kalendripäeva ja maksumus kokku 88 500 eurot.

EHITUSUUDISED.EE

VÄÄRISMETALL

Koobalt ronib tippu

Vähene pakkumine on pannud koobalti hinna kiiresti tõusma ja arvatakse, et kallinemine jätkub, vahendab Bloomberg.

Koobalt on tänavu kallinenud 71 protsenti. Metalli kasutatakse elektriautode akudes ja autotootjad teevad järjest rohkem elektriautosid. Lisaks on metalli vaja nutitelefonides.

Hind võib tõusta järgmise 18 kuu jooksul veel 60 protsenti, 90 000 dollarile tonnist, ütles kaevandusfirma Eurasian Resources Groupi tegevjuht Benedikt Sobotka.

Kaevandushiiu Glencore'i miljardärist juht Ivan Glasenberg ütles eelmisel kuul, et elektriautode buum tuleb oodatust palju kiiremini.

Eelmisel aastal tõusis koobalti hind 37 protsenti. Selle aasta tõus on ületanud peaaegu kõiki suuremaid tooraineid.

ÄRIPÄEV.EE

TEHING

Linnamäe ehitab järgmist monopoli

Paistab, et ravimiärimehena kapitali kogunud Margus Linnamäe paneb kokku uut ja mõjukat monopoli.

Nimelt tuli eelmisel nädalal teade, et Baltikumi suurim meediakontsern AS Eesti Meedia, mis kuulub Margus Linnamäele, on alustanud läbirääkimisi kinnisvaraportaali City24 Eesti ja Läti üksuste ostmiseks. Kuigi tehinguni pole veel jõutud, on osapoole kinnitusel huvi suur.

Arvestades, et Eesti Meediale juba kuulub ametlikult kinnisvaraportaal kv.ee, saaks Eesti Meediast hoobilt mitte lihtsalt kinnisvarakuulutuste turgu domineeriv, vaid täielikult valitsev ettevõte.

Olukorra teeb aga huvitavaks, et konkurentide hinnangul kontrollib Margus Linnamäe City24.ee tegevust algusest peale. Nimelt on City24.ee omanik ametlikult Ilmar Kompus, kes varasemalt on vahendanud Linnamäele uudisteagentuuri BNS müüki. Ametlikult omandas Kompuse ettevõte Soome börsiettevõttelt Alma Meedia nii uudisteagentuuri BNS kui ka kinnisvaraportaali City24.ee. Kui BNS läks Margus Linnamäe kontserni koosseisu üsna pea, siis City24.ee on olnud endiselt ametlikult Kompuse nimel.

Ekspress Grupi omanik Hans H. Luik ütles, et tema arvates kuulub City24 juba ammu Eesti Meedia omanikule, nagu ka kv.ee. "Selline on kinnisvararuru osaliste teadmine, ja seetõttu suuremad kinnisvarabürood ka mässama hakkasid. Kui müük oleks tegelik, küllap pakutaks portaali City24 ka Ekspress Grupile, Äripäevale ja teistele võimalikele ostjatele," kommenteeris Luik.

"Tekib küsimus, kas Ilmar Kompuse ost oli ikka tema ost või hoopiski kellegi teise oma," vihjas juba 2014. aastal Ekspress Gruppi juhtinud Gunnar Kobin, et Kompuse taga võivad olla peidus just Linnamäe huvid. Ka Ekspress Grupp soovis osta kinnisvaraportaali City24.

ÄRIPÄEV.EE

AUDIT

Eestis tegutsev ärimees pettis Norra riigilt miljoneid

Norra riigilt ligi 50 miljonit eurot kasulastele mõeldud raha saanud Eestis elava Peer Salström-Leyhi sihtasutus rikastus sotsiaalraha arvel ja viis miljoneid riigist välja, sh Eestisse.

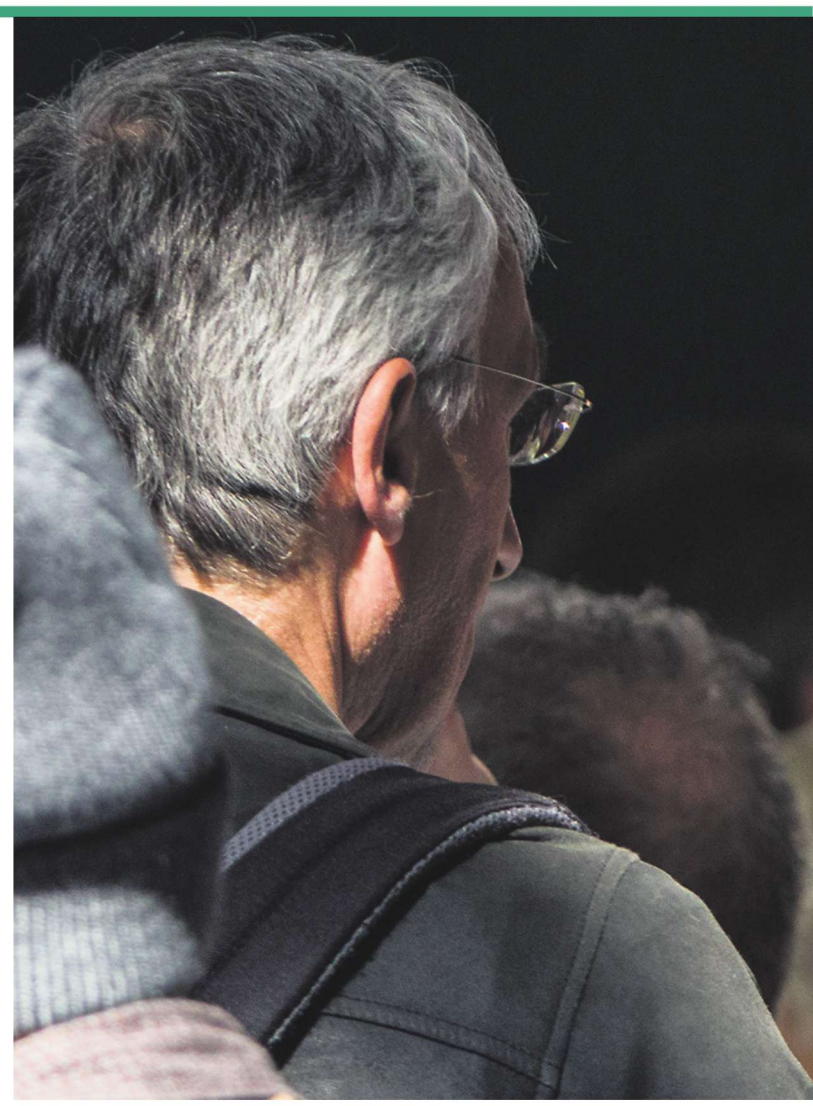

▲ **Eestis elava Peer Salström-Leyhi sihtasutus on sattunud uurimise alla.** FOTO: TORE KRISTIANSEN / VG

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee
Äripäev

Sellisele järeldusele jõudis Norras rahvusvahelise audiitorifirma Deloitte'i audit, mille avaldamist oli lükatud juba kuu aega edasi, sest ligi 15 aastat Eestis tegutseva Salström-Leyhi kasulaste vahendamisele keskendunud äritegevuse uurimine osutus oodatust keerukamaks.

Auditi tellis Norra laste-, noorte- ja perekonnaministeerium Bufdir, mille lepingupartnerina oleks pidanud Salström-Leyhi Tallinnas asuva peakorteriga Interpharuse nime kandva ühenduse Norra rakuke Fyrlykta käituma mittetulundusühingu põhimõttel: lastele mõeldud sotsiaalraha arvel rikastuda ei tohi. Kui teenitakse kasumit, tuleb see suunata vaid ühenduse arendamisse.

Nüüd aga selgus, et just isiklikku rikkust ajas Salström-Leyh omale Bufdiri partnerina kokku, järgimata lepingutes nõutud mittetulunduslikkuse põhimõtteid. Ministeerium on otsustanud lõpetada kõik laste kasvatusperedesse vahendamise lepingud tema sihtasutusega.

Samas on keeruline lepinguid päevapealt lõpetada, sest see võib mõjutada lapsi ja peresid, keda Fyrlykta on vahendanud. Norra riigi partneriks saades ja riigile sotsiaalteenust pakkudes pääses Salström-Leyh ka Norras kopsakate maksude maksmisest.

Äripäev ja Norra suurim päevaleht VG on kirjutanud, kuidas Salström-Leyhi Tuletorni-ärisid uurides selgus, et Norra sihtasutuse juhtide palgad ja boonussüsteemid ulatuvad miljonitesse, Fyrlyktal oli kuni septembrini isegi korraga kolm palgalist tegevjuhti ja igal aastal viiakse miljoneid Norra kroone ka riigist välja Salström-Leyhi teistes riikides toimuva tegevuse rahastamiseks.

Salström-Leyh kontrollib Eestist kõike

Norra Fyrlykta ja samas ka kõik ülejäänud kuus Euroopas tegutsevat Tuletorni maksavad Eestisse Interpharusele liikmemaksu. Lõviosa liikmemaksudest teenibki Interpharus just Norrast – tänavune norrakate liikmemaks on 4,6 miljonit Norra krooni ehk ligi 500 000 eurot.

Auditis oli Deloitte erakordselt kriitiline just Salström-Leyhi suhtes. Intervjuudest Norra Fyrlykta töötajatega selgus, et tegelikult langetas kõik olulised otsused Salström-Leyh ainuisikuliselt Eestist ja töötajatel Norras pole olnud ligipääsu suurele osale olulisest infost. Sihtasutuse juhatusel pole olnud seega ka piisavat kontrolli Fyrlykta tegevuse üle.

Kõikide Peer Salström-Leyhi Interpharuse võrgistikku kuuluvate sihtasutuste reisid korraldatakse tema Eestis tegutseva firma ja ühe reisibüroo kaudu, mille arved jõuavad Norrasse pea 20% kallimana.

19
protsenti on kallim reisibüroo teenus Norra riigi rahastatud sihtasutusele, mida Salström-Leyhi firma Elukaar vahendab Eestist töötajate Norra-siseste reiside korraldamiseks.

Lisaks paljudele sihtasutustele kuulub Salström-Leyhile Eestis ka ettevõtte OÜ Elukaar, mille juhatusse kuulub ta ise ja tema abikaasa Meeli Salström.

Firma on registreeritud talle kuuluvasse Pirita tee 12 majja ning ühe töötajaga firma majandusaruandes märgitakse, et Elukaar tegeleb erinevate kaupade ja teenuste vahendamisega.

2015. aastal oli Elukaare käive 546 000 eurot ning kasum 53 900 eurot. Kogu selle tulu teenis firma tehingutega soetud osapooltega ehk Salström-Leyhi enda võrgustikus tehtud tehingutega. Lisaks teeniti ka üle 18 000 euro muid tulusid, mida ei soovinud Salström-Leyh täpsustada.

Lähemalt uurimisel selgus, et tegelikult täidab Elukaar kogu seitsmes riigis tegutsevas Interpharuse võrgustikus reisibüroo rolli, tellides reiside korraldamise teenuse omakorda Nõmmel registreeritud firmalt OÜ Chalaro, mille omanik ja ainus juhatuse liige on Voler Röwer.

Chalaro 2015. aasta tegevusaruandes märgib Röwer, et müügitulu saadi reisiga kaasnevate teenuste müügist ja vahendamisest ning vähesel määral giidi- ja tõlketeenuste osutamisest. Firma käive oli siis 303 700 eurot ning kasum 14 500 eurot.

Aasta varasemaga võrreldes kasvas käi-

VALIMISED

Emmanuel Macron valmistub "hüpermandaadiks"

Prantsusmaal algasid pühapäeval parlamendivalimised, mille kahe vooru tulemused otsustavad, kui palju voli saab president Emmanuel Macron kavandatud reformide elluviimiseks.

Kui läheb nii, nagu osutasid valimiste eel korraldatud arvamusküsitlused, on Macroni loodud uuel liikumisel La République En Marche (REM) lootust 577kohalises Rahvusassamblees enamus saada, vahendas Bloomberg. See võimaldaks presidendil edasi minna tööturu- ja maksureformidega. Mais Prantsusmaa presidendiks valitud Emmanuel Macroni (39) uus tsentristik liikumine võttis Prantsusmaa traditsiooniliste parteide hääli ära nii paremalt kui ka vasakult.

Kuu aega ametis olnuna on ta sotsialistide ja vabariiklaste parteid edasi nõrgestanud, võttes valitsusse juhtpoliitikuid mõlemast parteist.

"Macron valmistub hüpermandaadiks väga tugeva keskvõimuga," ütles Bloombergile Sciences Po instituudi politoloogia professor Dominique Reynié. "Tal on partei, mis ta lõi ja mida ta täielikult kontrollib. Ja opositsiooniparteid, mis on killustumas."

Prantsusmaa parlamendivalimised toimuvad kahes voorus. Kui keegi ei saa üle 50 protsendi häältest, läheb iga kandidaat, kes saab enam kui 12,5 protsenti häältest, edasi valimiste teise vooru, mis toimub 18. juunil.

Arvamusuuringute järgi prognoositakse, et kahe vooru järel saab REM 397–427 kohta parlamendis, kus enamuse tagaks juba 289 piiri ületamine.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Autorollo advokaat Siim Roode lahkus advokatuurist

Autorollo skandaalis tuntust kogunud advokaat Siim Roode astus advokatuurist välja, kirjutas Delfi. Roode ütles, et 15 aastat on olnud huvitav ja väljakutseid täis aeg ja vähesed on nii kaua sama ametit pidanud. Samas nentis Roode, et maailmas on palju huvitavat kogeda. Siim Roode on viimastel aastatel meedia huviorbiidis olnud Autorollo skandaali tõttu. Autorollo oli Keit Pentus-Rosimannuse isale Väino Pentusele kuulunud transpordifirma.

UC RENT
ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE
RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS
tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

TASUB TEADA

Raha tuleb omavalitsustelt

Tuletorni sihtasutusi ühendab Tallinnas tegutsev peakorter – Euroopa majandushuviühing ehk EMHÜ Interpharus, millele avaliku rahakoti peal elavad ühendused igal aastal liikmemaksu maksavad.
Kasvatusperesse – sageli välismaale – lähevad paariks aastaks lapsed või noorukid, kellega ei tule bioloogilised vanemad, kasupere või lastekodu toime.
Kasvatuspere jaoks on see töö, mille eest makstakse palka. Tuletorni sihtasutused elavadki enamasti avalikust rahast ehk riikide-omavalitsuste toetustest.
Eestisse vahendab Tuletorn lapsi Saksamaalt, mullu viibis siin 15 Saksa noorukit.
Esimesed Saksa lapsed tulid Eesti kasvatusperedesse 2000. aastal.
Suurt osa tegevusest juhitakse Stiftung Leuchtfeuerist Kölnis, mis on omamoodi sihtasutuste emaettevõte.

LUUBI ALL KAANELUGU
LASTEOTSUS
Norra maksumaksjate miljonid rändasid Eestisse

▲ **Äripäev kirjutas 1. juunil pikemalt, kuidas MTÜ põhimõttel tegutsema pidanud sihtasutus rikastus Norra riigilt saadud ligi 50 miljoni euroga.**

ve ligi 40%. Kui näiteks Norra Fyrlykta töötajatel on vaja tööülesannete täitmiseks reisida – peamiselt Norra-siseselt, kuid ka näiteks juhatuse seminaridele Tallinna, Kölni või Milanosse – siis korraldab reisi Elukaar Eestist.

Selleks pöördub Elukaar omakorda Chalaro poole, kes ostab kõik vajalikud piletid ja edastab need Elukaarele. Sealt liiguvad need edasi Norra Fyrlyktasse. Selle vahendustegevuse eest küsib Elukaar Norra riigi rahastatud Fyrlyktalt keskmiselt 19,4% kõrgema hinna, kui ise Chalarole maksab.

Salström-Leyh põikleb kirjalikus vastuses Elukaare tegevuse kohta aru andes. Ta küll märgib, et lisaks reiside korraldamisele tegeleb Elukaar ka Tuletorni-ühenduse liikmete logodega nänni tellimise ja ürituste korraldamisega, kuid jätab vastamata küsimusele, kui suur on juurdehindlus, mille Elukaar lisab Chalarolt ostetud teenusele enne Norrase vahendamist.

"Elukaarel on tagasihoidlikud, kuid positiivsed majandustulemused, nagu on näha ka majandusaruandest," ütleb ta.

Paneb vastu oma auditi

Vastukaaluks Deloitte'i auditile Norras tellis Salström-Leyh Eestis oma siinsetele tegemistele ise KPMGst auditi, mis keskendus eelkõige Tuletornide peakorterile Interpharusele ja teenuste kõrgete hindade tõttu Norra auditeerijate erilise tähelepanu alla sattunud Elukaarele.

Salström-Leyh lubas esmalt KPMG auditi selle valmides avalikustada, kuid siis mõtles ümber. Hiljem lubas teha seda siis, kui Deloitte on avalikustanud Norras oma auditi. KPMG audit on Salström-Leyhi sõnul kõik tema tegevused üldjoontes heaks kiitnud ja ta rakendab juba audiitorite antud näpunäiteid, et oma võrgustiku sisekontrolli veelgi parandada.

REALISATSIOONIKESKUS.EE
- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHITUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHITUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD
MEIL ON SUUR VALIK NII UUT JA KASUTATUD KAUPA!!!
www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

KOHUS

Allan Kiil võitis Tallinna Sadamat

Allan Kiil saavutas kohtus teise võidu Tallinna Sadama üle, mistõttu peab riigifirma endisele juhatuse esimehele maksma konkurentsikeelust tulenevat hüvitist.

Tallinna ringkonnakohtu otsusega jäeti rahuldamata Tallinna Sadama apellatsioonkaebus ja muutmata maakohtu otsus, millega rahuldati Allan Kiili hagi Tallinna Sadama vastu konkurentsikeelust tuleneva hüvitise saamise nõudes summas 24 779 eurot, teatas Kiili advokaat Aivar Pilv.

Lisaks mõisteti maakohtu otsusega Tallinn Sadamalt Kiili kasuks välja menetluskulud summas 6462 eurot. Ringkonnakohus mõistis Kiili kasuks välja täiendavalt menetluskulusid summas 2067 eurot.

▲ **Eelmise aasta jaanuaris sai eeluurimisvanglast välja seal neli kuud veetnud Tallinna Sadama endine juhatuse liige Allan Kiil.** FOTO: ANDRAS KRALLA

Ringkonnakohus nõustus maakohtu eelnevate järeldustega, mille kohaselt ütles juhatuse liikme teenistuslepingu üles Kiil, mitte Tallinna Sadam.

Kohtu arvates mõistis selliselt juhatuse liikme avaldust ka ettevõtte nõukogu, mida kinnitab viimase tehtud otsuse sõnastus.

Kohtu arvates ei anna nõukogu otsus mistahes tõlgenduse alusel alust järelduseks, et koos teenistussuhtega lõpetati ka konkurentsikeelu kokkulepe.

Kriminaalasi jõuab kohtusse

Eelmisel nädalal lõpetas riigiprokuratuur nn Tallinna Sadama korruptsiooni süüasja kohtueelse menetluse ja andis toimikud kaitsjatele tutvumiseks.

Kokku on kriminaalasjas 15 kahtlustatavat, nii füüsilisi kui ka juriidilisi isikuid. Tallinna Sadama juhatuse eksliikmeid Allan Kiili ja Ain Kaljuranda kahtlustatakse rahapesus suures ulatuses ja korduvas altkäemaksu võtmises.

ÄRIPÄEV.EE

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE VAID OMA TEGEVUSELE!
REGISTRAATORID
0,5 € (sisaldab km)
0 €
KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.
E–N 10–17, R 10–18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608
www.Apuneks.ee

INVESTEERING

Miljoneid väärt kõhutäis

Lõuna investeerimisguru Warren Buffettiga läks tänavu maksma 2,68 miljonit dollarit.

Oksjonit, mille võitja saab Warren Buffettiga lõunale minna, on peetud alates 2000. aastast. Summad, mis võitjal välja käia tuleb, varieeruvad 18 000 dollarist kuni eelmise aasta rekordilise 3,4 miljoni dollarini.

Võitja saab kaasa võtta seitse sõpra ja einestada Buffettiga New Yorgi liharestoranis Smith & Wollensky.

Raha läheb heategevuseks

Oksjon korraldati eBay keskkonnas ja oksjoni võitja teatas, et soovib jääda anonüümseks. Raha, mille ta lõunasöögi eest maksab, ei lähe mitte Buffetti taskusse, vaid San Francisco heategevusasutusele Glide, mis toetab kodutuid, naiste varjupaika ja narkomaane. Keskkonna eBay andmeil osales oksjonil 41 inimest. Võidupakkumine tehti viimastel sekunditel.

Varem on oksjonitel võitjana väljunud näiteks fondijuhid David Einhorn ning Ted Wechsler, kes liitus hiljem ka Berkshire Hathawayga. Arvatakse, et Wechsler mõjutab üpris suurel määral Buffetti investeerimisotsuseid, eriti tehnoloogiaettevõtete puhul.

ÄRIPÄEV.EE

VALIMISED

May lonkab edasi Põhja-Iiri unionistide toetusel

Valimistulemuste tagajärjel nõrgestatud Suurbritannia peaminister Theresa May püüab riigi juhtimist jätkata Põhja-Iiri unionistide partei toel ja käivitada Brexiti-kõnelused algse ajakava järgi.

▼ Suurbritannia peaminister Theresa May kaotas üksi valitsemiseks vajaliku enamuse ja peab nüüd otsima tuge Põhja-Iiri unionistidelt, kellega erimeelsused ulatuvad riigieelarvest homoabielude tunnistamiseni.
FOTO: EPA

Kõigi Eesti ettevõtete
taust ja seosed
Äripäeva Infopangast!

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee
www.infopank.ee

Ole kursis personalivaldkonnas toimuvaga

Tellimine: www.personaliuudised.ee/pp • 667 0099

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

48%

Sunday Timesi avaldatud küsitlusele vastanutest soovis, et Theresa May lahkuks peaministri kohalt.

Unionistide kümme häält annab Briti konservatiividele parlamendis töötava enamuse, millega on võimalik seadusi vastu võtta ja umbusaldushääletused üle elada. Theresa May täispangale minek erakorraliste valimiste korraldamisega, et saada Euroopa Liidust lahkumise kõnelusteks tugevam mandaat, ebaõnnestus. Konservatiivid kaotasid parlamendis üksi valitsemiseks vajaliku enamuse.

May valmis Brexiti-kõnelusi alustama

Laupäeval ütles Theresa May telefonikõnes Saksamaa kantslerile Angela Merkelile, et Suurbritannia tahab lahkumiskõnelustega alustada nii nagu plaanitud. Esimene raund on kavandatud 19. juunile.

Sunday Times avaldas nädalavahetusel YouGov arvamusküsitluste tulemused, mis näitasid, et 48% vastanutest soovisid Theresa May lahkumist peaministri kohalt, ning et tööpartei juhti Jeremy Corbynit peetakse niisama sobivaks riiki juhtima kui Mayd. Ka konservatiivide ridades käärib – lepituse otsimiseks oli May sunnitud vallandama kaks oma seni lähimat nõunikku. Briti väljaanne Mail on Sunday kirjutas, et välisminister Boris Johnson võib üritada May nõrkust ära kasutades ise peaministriks pürgida. Johnson lükkas selle väite tagasi.

Brexiti-kõneluste jaoks on valijatelt tugevama mandaadi saamise asemel ebakindlust juurde tulnud. Valijate otsust võib lugeda kui Theresa May "järsu Brexiti" tagasilükkamist. See oleks tähendanud lahkumist nii Euroopa Liidu ühisturult kui ka tolliliidust ning kaubavahetuse jätkumist WTO põhireeglite alusel. Citigroupi peaanalüütiku William Buiteri sõnul on selline Brexit laualt maas. Bloombergi telekanalile antud intervjuus ütles ta, et May positsioon on nüüd oluliselt nõrgem ja tal on väga raske suuri nõudmisi esitada.

"Majanduse seisukohast ei ole see tingimata halb uudis," ütles Buiter. "Ebakindlus mõnes mõttes kasvab, kuid majandusel võib minna paremini, sest kõige suuremad riskid on taandunud."

Briti nael odavnes kõigi suuremate valuutade suhtes, kukkudes USA dollari suhtes 2,5%. FTSE 100 indeks, kus paljud firmad saavad suurema osa tuludest väljaspool Suurbritanniat, võites naela nõrkusest, kerkis protsendi võrra.

Keerulised kõnelused veel keerulisemaks

Mandri-Euroopas tunnistati, et Brexiti-kõneluste jaoks ei läinud Suurbritannia valimistega midagi selgemaks, vastupidi. Ülemkogu president Donald Tusk ütles Twitteri vahendusel, et ta ei oska öelda, millal Brexiti-kõnelused algavad, küll aga teab ta, millal need lõppema peaksid. Ta avaldas lootust, et britid ei lahku liidust hoopis ilma läbirääkimiste ja kokkuleppeta.

Kõlas ka kahjurõõmu. "Veel üks omavärav," säutsus Guy Verhofstadt, kes on Euroopa Parlamendi esindaja Brexiti-kõnelustel ja lisas, et niigi keerulised kõnelused läksid nüüd veel keerulisemaks.

Ajaleht Financial Times tsiteeris eelarvevolinikku Günther Oettingeri, kelle sõnul on ühe läbirääkimiste poole nõrgenemisest suurenenud risk, et hea kokkulepe pole võimalik. "Meil on vaja tugevat valitsust, kes oleks võimeline läbi rääkima Suurbritannia lahkumise tingimused."

Euroopa Liidu pealäbirääkija Michel Barnier ütles Twitteris, et Euroopa Liit on kõnelusteks valmis ja need saavad alata kohe, kui ka britid on valmis.

Saksamaa kantsler Angela Merkel ütles reedel, et ei näe põhjust, miks Brexiti ajakava peaks muutuma, ja lubas seista 27 liikmesriigi huvide eest, kes liidus jätkavad. Merkeliga laupäeval peetud telefonivestluses ütles May, et esimene kõneluste voor keskendub võimalikult kiire kokkuleppe saavutamisele Suurbritannias elavate Euroopa Liidu teiste riikide kodanike ja mujal Euroopas elavate brittide õiguste üle Brexiti järel.

Ajapikendus kõnelusteks on võimalik, kui Suurbritannia seda taotleb ja teised liikmesriigid nõus on. Praeguse kava järgi lahkub Suurbritannia EList 2019. aasta märtsis. Kui May nõrgenenud positsioon peaks esile kutsuma uued valimised, jääb läbirääkimiste aega veelgi vähemaks.

Naljast kaugel

Valimiste suurüllataja oli tööpartei liider Jeremy Corbyn, keda tavatseti pidada pigem naljanumbriks kui võimeliseks riigijuhiks. Ühelt poolt läksid valijatele korda Corbyni tõstetud teemad – rohkem raha koolidele ja sotsiaalkindlustussüsteemi ning raudteeliikluse ja veevarustuse taasriigistamine. Teisalt võib tugevat tulemust pidada märgiks, et valijate protest ja usaldamatus valitseva eliidi vastu, mis tõi ka Brexiti ja Donald Trumpi valimise, on endiselt tugev. Tööpartei kandidaadid said tugeva toetuse hoolimata prohmakatest ja katteta lubadustest.

"On ilmne, et Corbyni poolt hääletasid need, kes tundsid, et poliitiline klass ei esinda nende huvisid, eriti noored," kommenteeris Bloombergile politoloog Mark Leonard. Oma rolli mängis ilmselt ka vastuseis May järsu Brexiti strateegiale, lisas ta. Noortest vanuses 18–24 tuli valima 72%, võrreldes 43%ga 2015. aasta valimistel.

Esmaspäeval arutab Briti valitsus koostöö tingimusi Põhja-Iiri unionistidega. Võimalikud erimeelsused ulatuvad eelarvekulutustest homoabielude tunnistamiseni.

LÜHIDALT

OEG tegi Leedus vangerduse

Kaks Olympic Entertainment Groupi Leedu tütarühingut sõlmisid ühinemisleppe. OEG Leedu tütarettevõtted Olympic Casino Group Baltija UAB ja Orakulas UAB ühinevad selle aasta jooksul. Ühinemise lõppedes tegutseb kontsern Leedus vaid Olympic Casino Group Baltija UAB kaudu. Kontserni teatel on ühinemise eesmärk kontserni struktuuri korrastamine. Vangerus on kummaline, sest alles 16. mail andis OEG teada, et jaotas seal asuva UAB Orakulase kaheks nimetatud ettevõtteks. Nüüd tehti vastupidine tehing.

Pallaadiumi hind 16 aasta tipus

Pallaadiumi hind tõusis reedel enam kui 7% võrra ja on jõudnud viimase 16 aasta kõrgeimale tasemele.
Mitsubishi analüütik ütles Reutersile antud intervjuus, et pallaadiumi edu taga on suur nõudlus ja väiksem pakkumine. Samas mängivad oma rolli ka spekulandid.
Pallaadiumi hind on jõudnud 868 dollarile untsi eest, mis on kõrgeim tase alates 2001. aastast, mil untsi hind jõudis 914 dollarile.

Firma on dividendi maksnud 122 aastat järjest

Täpselt 122 aastat on Colgate-Palmolive aktsionäridega kasumit jaganud – ja sealjuures ühtegi aastat vahele jätmata.
Reutersi andmetel teatas USA kontsern Colgate-Palmolive kvartalidividendi, mis seekord on 40 senti aktsia kohta. See teeb aastas 1,6 dollarit aktsia kohta ning kui võtta arvesse praegune aktsia hind – 75,79 dollarit – siis teeb see aastaseks dividenditootluseks ligikaudu kaks protsenti.
Ettevõte rajati USAs 1806. aastal ning dividende hakati maksma 1895. aastal. Kontsern on viimase kolme aasta jooksul võidelnud kahaneva käibega, kuid kasum on suudetud 2,4 miljardi dollari juures hoida.

Saaremaa Saunad™
OÜ Saaremaa Saunad
Saare mk, Kudjape küla,
Lääne-Saare vald,
Mob: +372 510 7095
saunad@saaremaasaunad.ee
www.saaremaasaunad.ee
Saaremaa Saunad OÜ
Kõikidel meie toodetel garantii – kaks aastat
SAUNAD SAAREMAA MEISTRITELT
KIIRE TEOSTUS
saun-suvila KASE

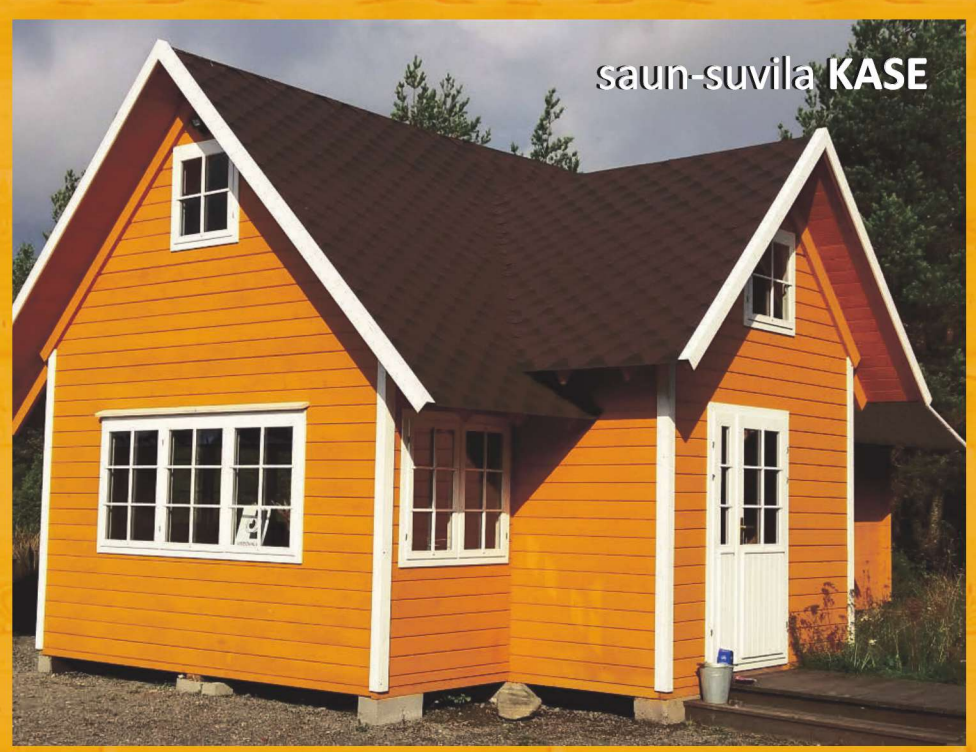

peugeot.ee/3008
UUS PEUGEOT 3008
EUROOPA AASTA AUTO 2017
CAR OF THE YEAR 2017

Uus Peugeot i-Cockpit®
Head-up digitaalne näidikuteplokk
Ökonoomsed mootorid PureTech ja BlueHDi
5 AASTAT PIKENDATUD GARANTII
UUS PEUGEOT 3008
MOTION & EMOTION
TULE PROOVISÕIDULE!
PEUGEOT
Tallinna 97, Viljandi
Tel 433 0987, e-post automyyk@rael.ee
www.rael.ee
Rael Autokeskus

toimetaja Anu Jõgi
667 0169
anu.jogi@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Kriitikud on liiga karmid

Maksumuudatused peavad toetama majanduskasvu ja kasvatama inimeste sissetulekut ning edendama tervislikku ja keskkonnateadlikku käitumist, liigutades maksukoormuse teenimiselt tarbimisele.

Maksupoliitika kujunemist mõjutavad ka koalitsioonis olevate erakondade maailmavaade ja nägemus – praegu on koalitsioonis kolm maailmavaateliselt päris erinevat erakonda.

Oleme püüdnud leida maksupoliitika aruteludel kompromisse, mis rahuldaksid kõiki osapooli, aga tihti pole see olnud lihtne ülesanne.

Valitsuse tugevusena tooksin välja paindlikkuse – kõik valitsuse liikmed on olnud nõus maksumuudatusi üle vaatama, et leida ühiselt kõige mõistlikum lahendus.

Mida riik rahaga teeb?

Kui räägime maksudest, tuleb alati vaadata ka mündi teist poolt ehk kuhu riik maksudena kogutud raha suunab. Üks valitsuse märgilisemaid kokkuleppeid oli tervishoiu lisarahastus järgmise nelja aasta jooksul summas 215 miljonit eurot – see otsus aitab vähendada ravijärjekordi ja parandada teenuste kvaliteeti.

Maaeluministrina saan rõõmustada, et pärast keerulisi aastaid ja kriisi põllumajanduses maksab riik sel ja järgnevatel aastatel lisaks teistele põllumajandustoetustele ka täies mahus üleminekutoetusi, mis aitavad tagada meie tootjatele Euroopa Liidu teiste riikidega võrdsemad konkurentsitingimused.

Maksud on kuum teema

Mina pean õigeks ettevõtete klassikalist tulumaksu ja füüsilisest isiku astmelist tulumaksu. Võime küll vaielda protsendimäärade ja astmete üle, aga usun, et see on õige suund.

Arutelud maksumuudatuste ümber lähevad alati tuliseks, aga minu hinnangul on opositsiooni kriitika valitsuse maksupoliitika suhtes olnud kohati üle võimendatud. Vaatame korraks tagasi minevikku, aega, mil Reformierakond juhtis valitsust. Sel ajal tõsteti hüppeliselt nii alkoholi- kui ka kütuseaktsiisi, aga sellest nad täna ei räägi.

Samuti ei ole Reformierakond selgitanud, miks nende võimuloleku ajal tõsteti elektriaktsiisi, mis on üle nelja korra kõrgem kui meie naaberriikides.

Kui räägime Eesti ettevõtluskeskkonnast, siis just selline aktsiiside erinevus võrreldes lähinaabritega mõjutab negatiivselt nii ettevõtluskeskkonda kui ka inimeste ostuvõimet.

TARMO TAMM
maaeluminister, Keskerakond

Oleme püüdnud leida maksupoliitika aruteludel kompromisse, mis rahuldaksid kõiki osapooli, aga tihti pole see olnud lihtne ülesanne.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Vigadest õppival valitsusel on lootust

Kuni valitsus on valmis rapsides vastu võetud otsuseid ümber hindama, võib veel selle rongiga mõni aeg kaasa sõita.

Sõltumata sellest, milline erakond omab parasjagu peaministrit ja milline on opositsiooni juhtivpartei, ei võta ma kunagi täiesti objektiivse kriitikana hinnanguid, mis lähtuvad valitsuskoalitsiooni arvustavate opositsioonierakondade ridadest. Enamasti on sellistes väljaütlemistes 70% poliitilist pingpongi ja umbes 30% kainet tõdemust.

Ka viimase poole aasta kestel oleme näinud, kuidas poliitilisel mänguplatsil neile harjumatusse ja peaaegu ununenud rolli sattunud Reformierakond on pidanud õppima tegutsema opositsiooni ridades ning Keskerakond toime tulema nende jaoks sama harjumatu valitsuse juhtpartei visiooni loovas ülesandes. Mõlemale on see olnud väljakutse, mis vajab endiselt harjumist ning oma rolli sisseelamist. Palju on olnud siin rapsimist mõlemalt poolelt. Lisaks on püüdnud oma positsiooni valituserakonnana kindlustada üha enam turvalisse tagalasse tõmbuvad sotsid ning plahvatusohtlikku maksumuudatuste paketti sisaldavat rahandusministri portfelli omav ja strateegilisi mängijaid vahetav IRL.

Hoog läks liiga uljaks

Hilineva kevade saabudes läks harjumatu koosseisuga valitsuse hoog maksumuudatuste elluviimisel siiski üsna uljaks ning tundus, et miski neid enam ei pidurda. Sellises olukorras oli oluline pöörata teravdatud pilk majandusekspertide ja analüütikute, samuti kogenud ettevõtjate poole ning kuulata, mida on oma ala asjatundjatel soovitada. Suve hakul on ettevõtjad, majandusanalüütikud ja eksperdid hakanudki juba üsna ühest suust rääkima sama juttu: eelarve defitsiit on lubamatu, eriti suhteliselt hea majanduskasvu tingimustes, majandus kuumeneb üle, ebastabiilsus majanduses kasvab, investeeringud pidurduvad, investorid lahkuvad, majanduslik ebavõrdus süveneb jne.

URMAS VIILMA
EELK peapiiskop

Skandaale on Keskerakonnas alati olnud ja need on erakonda pigem toitnud, uus on aga see, et Tallinna all-linn ja ülalinn ei olegi enam traditsiooniliseks kujunenud vastasseisus.

Üllas püüd täita kõigi soove

Äsja tundus, et asi lähebki vägisi käest, kuigi valitsuse kavatsus täita kõigi soove oli üllas. Viimane nädal on siiski näidanud, et õnneks võivad pidurid siiski veel korras olla. Mitmest maksumuudatusest on loobutud ja IRLi uus esimees Helir-Valdor Seeder on asunud ministriportfelle ümber paigutama.

Kelle teene see iganes on, meeldib mulle see, et vähemalt osa valitsuse liikmeid on valmis erapooletuid nõuandvaid hääli kuulda võtma ning uljuses tehtud otsuseid ja kokkuleppeid ümber vaatama. See annab julguse uskuda, et seni, kuni valitsus on valmis arupidamiseks aega maha võtma ja asjatundjate nõu kohaselt vajadusel ka varasemaid rutakalt ja rapsides vastu võetud otsuseid ümber hindama, võib veel selle rongiga mõni aeg kaasa sõita. Ise oma vigadest õppiv ja ennast uuendav valitsus võib püsida kaua, sest meeleparandus kristliku põhimõttena on alati edasiviiv ja uuendav jõud.

Valitsusjuhi erakonnale hinnangut andes võime tõdeda, et Keskerakond ei olegi olnud ainult ühemehepartei ning õhku, mida oponendid erakonna läbi aegade stabiilselt kõrgest toetusreitingust välja lootsid lasta, väga palju polegi. Viimased pool aastat on Keskerakond olnud siiski harjumatult üsna uues olukorras. Ma ei mõtle siin skandaale, mis on sundinud peaministrit oma meeskonda muutma. Skandaale on Keskerakonnas alati olnud ja need on erakonda pigem toitnud. Pean silmas tõsiasja, et Tallinna all-linn ja ülalinn ei olegi enam juba traditsiooniliseks kujunenud vastasseisus.

Seni, kuni pealinnas oldi võimul ja Toompeal opositsioonis, võidi mõlemal pool harrastada erinevat taktikat ja retoorikat ning vajadusel ka hoida distantsi, et mitte probleeme omavahel põimida. Uues olukorras tuleb erakonnal kanda hoopis teistsugust vastutust ning mulle tundub, et nii peaminister Jüri Ratas kui ka Tallinna tegevlinnapea Taavi Aas on sellest suurepäraselt aru saanud. Keskerakond teeb praegu läbi oma kestmise jaoks väga olulist identiteedi taasloomist. Sealjuures võrreldes eelmise sügisega on kadunud jutud erakonna sügavast ja saatuslikust lõhestumisest. Eks oktoobrikuised valimised lase tõel ilmsiks saada.

Vaimulikuna hindan ma ka seda, kuidas Keskerakond ei ole suures puhastumistuhinas distantseerunud oma minevikust ega hüljanud kergekäeliselt erakonna suurkuju Edgar Savisaart, kuigi see võiks pragmaatilistel põhjustel või meedia survel olla paljude arvates erakonna maine jaoks vajalik. Olen mõistnud, et erakonna juhtide väärtusmaailm ei luba jätta kedagi lihtsalt maha, vaid edasi püütakse minna üheskoos kõigile sobivas tempos. See on mulle sümpaatne, näidates, et aated ja põhimõtted veel ka tänapäeval midagi maksavad ning süda on inimestel õiges kohas. Õnneks saab viimast nentida kõigi parlamendierakondade kohta, isegi kui mõne erakonna maailmavaade jääb minu isiklikust maailmatajust ja -mõistmisest üsna kaugele.

KOMMENTAAR

Broilerlus ei lase suurt pilti näha

Valitsuse maksupoliitikast pole võimalik aru saada, korruptsiooniga pole Keskerakond üleüldse hakkama saanud.

Toomas Paul kirjutas siinsamas lehes kolmandast vaalast, oskusteabest, millele majandus toetub samuti nagu kapitalile ja tööjõule. Sellega haakub üks minu ammune veendumus, mis käib nimelt Eesti kohta ja mida olen valmis iga nurga peal kordama: kogemus on maavara, mida Eestis ei osata veel kaevandada. Seda nii kitsamas erialalises kui ka laiemas ehk riiklikus mõttes. Oskusteave on kogemus kitsamas mõttes, riigi valitsemisekski on vaja nii seda kui ka avaramat pilku ja üldistusoskust.

Tegu on nõiaringiga – igal valitsusel peab olema arusaam, et majanduse kolmandat vaala tuleb toetada, kuid valitsusel endal peab olema oskusteave, kuidas seda teha. Praegu ma viisakalt väljendudes midagi sellist ei märka. Poliitiline broilerlus on nagu viirus, mis levib õhu kaudu ja nakatab märkamatult, broilerlus, mis on oskusteabe, kogemuslikkuse ja elutarkuse vastand. Aga kogemuste puudus takistab valitsemises peamist – nn suure pildi nägemist, kus kõik on seotud kõigega.

JAAK JÕERÜÜT
kirjanik ja diplomaat

Vene ja eesti valijatega suhtlemisel märkame aga lihtsalt valetamist: ühele barankat, teisele kama.

Valitsuse maksupoliitikast ei ole võimalik aru saada, ei eesmärgi ega selguse mõttes, ei taktikalises ega strateegilises plaanis. Vastandlikud tõmblused annavad aga kokkuvõttes ühe tugeva halva signaali – ebastabiilsuse lubaduse nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Sedakaudu pole ime, et selle valitsuse kontosse jääb ettevõtlusorganisatsioonide pretsedenditu ühine protest.

Aga oleks olukord ainult maksudega segane! Paraku võimendavad iga valitsuse ja koalitsiooni käitumises erinevad teemad alati vastastikku üksteist. Loovad õhkkonda ja fooni.

Augeiase tallidega läheb aega

Keskerakond pole üldse hakkama saanud korruptsioonilohega. Augeiase tallidega läheb alati aega, võiks ju ennast ilusal küpse kevade päeval lohutada, aga küsimus on, kas neid sõnnikutalle on üldse asutud tõsimeeles puhastama... Mitte üks täiskasvanud inimene ei usu, et kas või pealinna abilinnapea Arvo Sarapuu tegevuse stiil oli erakonna juhtidele enne viimast dramaatilist pööret üllatus.

Vene ja eesti valijatega suhtlemisel märkame aga lihtsalt valetamist: ühele barankat, teisele kama. Suhtlemine... pandagu vähemalt Tallinna TV kinni! Huvitav, kas erakonna juht ja peaminister ikka on märganud, et ta erakondlased on selles propagandaruuporis osanud isegi Eesti laulupidude ja Natsi-Saksamaa vahelise seose üles leida?

Üldpilt on nutune. Kõvemaid sõnu tarvitamast hoiab tagasi ainult teadmine, et Euroopa Liidu eesistumine algab kohe ja see valitsus peab selle ära tegema, nui neljaks! Suure valitsuskogemuse ja rahvusvahelise kogemusega Jüri Luige valimine kaitseministri postile enne eesistumist on hea samm IRLilt, kahtlemata. Vähemalt ühes institutsioonis on nüüd julgeolekuküsimustes tegelik asjatundmine olemas.

JUHTKIRI

Riigimehena käitumise viigileht jääb väikseks

Ainult pime ei näe, et Kalle Pallingu tegevus energiaääris on topeltmängu õpikunäide ja riigimehelikkuse mõiste rikkumine.

Reedene Äripäev kirjeldas, kuidas Eesti Energia reformierakondlasest nõukogu liige Kalle Palling tegutses paar aastat tagasi samal ajal konkurendi VKG huvides.

Juhtus järgmine: rahvusvaheline ehituskontsern otsis Eestist täitematerjali Taani ja Saksamaa vahel oleva tunneli täiteks. Igal aastal miljonites tonnides kogunev aheraine on probleem nii Eesti Energiale kui ka VKG-le. Ja nüüd on just Eesti Energia nõukogu liige Kalle Palling see, kes konkurendile selle müügi võimalust koos erakonnakaaslase Jaanus Rahumäega tutvustab.

Kui see pole huvide konflikt, siis mis veel on! Ilusa analoogi tõi Äripäeva veebi lugeja: kas keegi kujutaks ette, et näiteks Kaubamaja Grupi nõukogu liige läheb ja aitab mingit Maxima pakendijäädet maha müüa? Maxima ei oskaks sellisest õnnest unistadagi ja sama absurdne tundub see kõigile teistele, aga siin toimub see riigifirma toonase nõukogu liikmega otse elus.

Kalle Palling nimetab seda Eesti ettevõtetele eksporditurgudel ukse avamiseks, mis on Eesti riigile väga vajalik ja mida ta lubab teha ka edaspidi. Nii et kui keegi teda kunagi palkama peaks, siis teadku.

Samasuguse mõtte, kuigi teiste sõnadega kommenteerib teemat ka Reformierakonna esimees Hanno Pevkur.

Ka VKG suuromaniku Priit Piilmanni sõnul ajas Palling Eesti asja, aidates leida ostjat probleemsele aherainele. Probleemne ongi see eeskätt kaevandajatele, kuna taaskasutamata aheraine eest tuleb maksta arvestatavat saastetasu. Miks kolm korda suurema aheraine mahuga Eesti Energia nõukogu liige tehinguvõimalust konkurendile VKG-le tutvustab, sellele keegi vastata ei taha.

Riigimehelikkus pole lörtsida

Kas põhjuseks saab olla Pallingu riigimehelikkus? Et ta omakasupüüdmatult tutvustabki projekti paljudele ja püüab leida parima lahenduse? Ja korrakski ei tule meelde, et Eesti Energia nõukogu liikmena on tal kohustus seista selle ettevõtte ärihuvide eest? Riigimehelik oleks olnud täita endale võetud ülesannet riigifirmas. Pallingu teguviisi nimetamine riigimehelikuks on selle väärika sõna lörtsimine.

Pallingu rinnaesine päris puhas pole, tema nimi käib läbi Reformierakonna nn kilekotiskandaalist, erakonna varjatud rahastamise asjast. Prokuratuur kahtlustas Pallingut koguni pistise võtmises, kuid kahtlused ei leidnud kinnitust, asi jäi n-ö sõna sõna vastu olukorraks.

Vihjeid, et Palling on sidemetes VKG-ga, on olnud ka varem, nüüd leiavad need ka kinnitust. Lisaks ütleb Palling ise kirjas Piilmannile, et seoses kiire ajaga võtab tema asemel projekti üle Rahumägi. Seega projekt oli olemas.

Asjaolu, et tehingut ei toimunud, ei nõrgenda sugugi sellise käitumise hukkamõistu. Jah tõesti, tehing pole toimunud ja rahvusvahelise firma raha pole kumbki ettevõte saanud, Eesti Energia ootusi on sellegipoolest räigelt petetud. 13–14miljonilise tehingu vahendamise tasu võib jääda 10 protsendi piiridesse, selle raha plaanitud jagunemise üle võib ainult spekuleerida.

Eesti Energia nõukogu juhtinud Erkki Raasukese sõnul polnud neil Pallingu konkurendi juures käimisest aimugi. Kuigi ta sellele kohe hinnangut anda ei soovinud, siis vaevalt võiks tegu olla kiitusega.

Eesti Energia nõukogus on kõrvalehüppeid ette tulnud varemgi. Meenutame Urmas Sõõrumaa tegutsemist kümne aasta tagant. Tal olid Eesti Energia nõukogu juhina huvid energiaääris, ja hetkeks, mil ta huvide konflikti põhjuseks tuues lahkus, oli see tegelikult kestnud juba mõnda aega.

REPLIIK

Ise panime põlema, ise kustutame

Praeguse valitsuse maksupoliitika on nagu paanikaosakond number seitse, mille ainus eesmärk on tulekahju kustutamine, kusjuures tulekahju süüdanud on nad ise.

Lisaks on maksupoliitika lühinägelik ja täidab ainult 2018. aasta eelarvet. Tundub, et mis tuleb ülehomme, ei ole selle valitsuse huviorbiidis.

KRISTEL METS
Altia Eesti juhatuse esimees

Loomulikult on laekumise tõus ainult ühekordne järgmisel aastal.

Rahvale aetakse udu

Enamik maksumuudatusi on vürtsitatud populismiga ja nende tõusude nimel aetakse rahvale udu: "Suhkrumaks aitab elanikel tervislikumalt elada", "Pakendiaktsiis on keskkonnasõbralik", "Alkoholiaktsiisi tõus vähendab alkoholi tarbimist" jne.

Ühe aasta perspektiiv

Näitena tahan tuua alkoholiaktsiisi laekumise aastal 2018, mis on eriti kavalalt planeeritud, spekuleerides aktsiisi tõusu kuupäevadega.

Valitsus võttis vastu uue alkoholi aktsiisitõusude kava ja planeerib 2018. aastal tõsta aktsiise 1. veebruaril ja siis 1. jaanuaril 2019. See omakorda tagab kaupluste alkohoolsete jookide eelmise aktsiisimääraga varumise kahes osas 2018. aastal.

Valitsus plaanib selle kuupäevade liigutamisega koguda maksu 353,8 miljonit eurot, mis on 101,1 miljonit rohkem, kui on planeeritud koguda aastal 2017.

Loomulikult on laekumise tõus ainult ühekordne ühel aastal. Lisaks liigub vähemalt 40 miljonit eurot alkoholi pealt juba sel aastal Läti riigi eelarvesse ja see trend jätkub ka järgmisel.

ÄRIPÄEV EETRIS

"Ja raha lihtsalt tulebki"

Ettevõtja ja kirjanik Armin Kõomägi räägib tänases saates, et uute maksude kehtestamise asemel on üks lihtne viis, kuidas tulusid suurendada. "Kui on vaja maksubaasi tõsta, unustage ära uued maksud ja tõstke käibemaksu 0,5% ja tulebki," selgitas ta.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

01.10

kavatseb Kataloonia teha rahvahääletuse Hispaaniast eraldumise küsimuses. Hispaania püüab osa lahkumist kõigi vahenditega takistada.

1352
IDEED
PIDUPÄEVA
KORRALDAMISEKS
Pidupaev.ee

▲ **Investeerimisklubi üritusel börsiettevõtete hindamisest rääkinud Tarvo Vaarmets rõhutas, et teistel investoritelt võib küll häid ideid saada, aga vihjed tuleb korralikult läbi analüüsida.** FOTO: ANDRAS KRALLA

ANALÜÜS

Kuidas hinnata börsiettevõtteid?

Ilma korraliku analüüsita on raske häid aktsiaid leida, ütles Tallinna Tehnikaülikooli finantsökonoomika doktorant ning Äripäeva endine börsitoimetaja Tarvo Vaarmets. Iga investor peab ise endale sobiva meetodi leidma.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee
Äripäev

"Aktsiate hindamine on täpselt nii keeruline, kui keeruliseks keegi selle enda jaoks ajab," ütles Vaarmets nädalapäevad tagasi Investeerimisklubi üritusel.

"Analüüsi saab teha ka väga lihtsasti ning alati pole vaja ülidetailseks minna," rääkis ekspert.

Seejuures peab Vaarmets oluliseks, et iga investor uuriks ettevõtteid ise ning annaks oma investeeringutele hinnangu.

"Kui kasutada ainult analüütikute arusaamasid, siis tuleb arvestada, et igaühel on oma lemmiknäitajad ja -suhtarvud, mis teise investori jaoks ei pruugi tähtsad olla," selgitas ta. "Hinnasihid on alati subjektiivsed ja nendega kaasneb mingi viga," arvas Vaarmets.

Lisaks ütles Vaarmets, et analüütikud võivad olla mõjutatud ka töö tellijast. "Paraku võivad analüütikute hinnangud olla kaldu makstava summa suunas," märkis ta. "Hea näide on reitinguagentuurid, kes hindavad ka raha eest ega pruugi seetõttu alati objektiivsed olla."

Tema sõnul on hea, et ettevõtteid ise hinnates tõuseb investori rahanduslik pädevus, mis väljendub hiljem portfelli paremas tootluses.

Hinnata saab ka pehmelt

Vaarmets leiab, et ettevõtete hindamist ei pea tingimata alustama numbritest. "Numbrid on tagajärg, mitte põhjus," märkis ta. Niinimetatud pehme hindamine võib pikaajalise investori jaoks isegi olulisem olla kui kvantitatiivsed näitajad.

Pehme hindaja võtab Vaarmetsa sõnul arvesse, milline on ettevõtte ärimudel, millises sektoris ettevõte toimetab, millised on ettevõtte juhtkond, sisekliima, töötajate kollektiivne käitumine jne. "Näiteks määrab juhtkond ettevõtte kultuuri, kultuurist sõltuvad aga töötajate kollektiivne käitumine ja väärtused," selgitas ta. "Töötajate käitumine mõjutab aga ettevõtte tulemusi, millele reageerib aktsia hind."

Juht loob ka ettevõtte välise kuvandi. Vaarmets tõi näiteks 2010. aasta ja börsiettevõtte Baltika. Vaarmets kirjutas toona Äripäevas ettevõtte kehvade majandustulemuste ning aktsia 10protsendilise languse peale kommentaari pealkirjaga "Baltika vajus täiesti ära."

Seepeale süüdistas börsiettevõtte juht Meelis Milder Äripäeva avalikkusega manipuleerimises ja asjade valesti tõlgendamises. Seejärel avaldas Baltika Vaarmetsa

Äripäeva Akadeemia

Kuidas muuta oma kõne veenvaks ja meeldejääväks

24.08.2017

Martin Veinmann

339 € (km-ga 406,80 €)
Kehtib kuni 16.06.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Kõnelemine – see on imelihtne!

Info ja registreerimine: Harri Jõgis / tel: 667 0283 / e-post: harri.jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Hinnasihid on alati subjektiivsed ja nendega kaasneb mingi viga. Paraku võivad analüütikute hinnangud olla kaldu makstava summa suunas.

Tallinna Tehnikaülikooli finantsökonoomika doktorant Tarvo Vaarmets

KES ON KES

Tarvo Vaarmets

Finantsturgudel tegutsemise kogemust rohkem kui 15 aastat.
Töötab finantsturgude analüütikuna Swedbankis.
Varem töötanud Äripäeva börsitoimetuses.
Rahakühvelduse strateegia autor.
Kriisi ajal aitas Swedbanki restruktureerimisüksuses päästa raskustesse sattunud ettevõtteid.
Doktorant Tallinna Tehnikaülikoolis, keskendudes investorite käitumise uurimisele.
Eesti Panga teaduspreemia kahekordne laureaat.

TASUB TEADA

Aktsia hinna kujunemist mõjutavad pikaajaliselt pehmemad väärtused

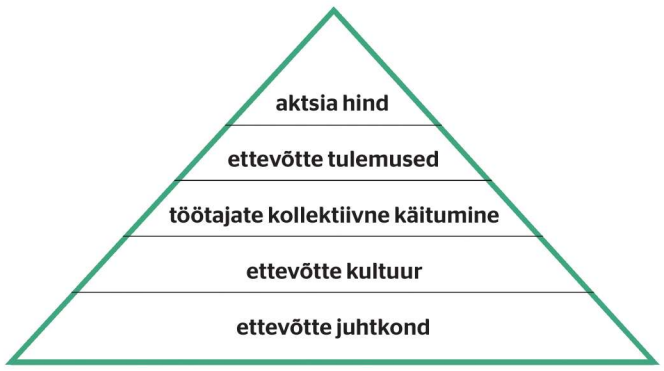

ALLIKAS: TARVO VAARMETS

hinnangul infot valikuliselt. "See on näide, kuidas ettevõtte juht kuvandit mõjutab," ütles ta.

Kui aga tahta pehmetele indikaatoritele lisada arvulisi näitajaid ja minna analüüsiga süvitsi, soovitab Vaarmets kasutada diskonteeritud rahavoo ja võrdleva hindamise meetodit. Tema sõnul on esimene spetsialistide ja analüütikute silmis rohkem väärtustatud ja teaduslikult põhjendatud meetod. Sisuliselt tähendab diskonteeritud rahavoo meetod ettevõtte eluea jooksul teenitavate rahavoogude summeerimist ja diskonteerimist ning see ongi otsitav ettevõtte väärtus, selgitas ta.

Populaarsematest indikaatoritest nimetas Vaarmets dividendimäära, omakapitali tootlust, beetat ning aktsia standardhälvet. "Sageli on tähtis teada, kui suur risk aktsiaga kaasneb," selgitas ekspert. "Näiteks kui palju ta võrreldes mõne vastava indeksiga või üldise turuga kõigub." Vaarmets lisas, et seejuures tuleks vaadata sektorite käekäiku. Tema näeb praegu huvitavaid võimalusi energia- ja naftasektoris.

Kasum annab vihjeid

Bilansistruktuuri näitajate ja ettevõtte finantsvõimenduse kõrval peab Vaarmets oluliseks kasumiga seotud numbreid. "See ettevõte, mille kasumi ühiku eest tuleb vähem maksta, tundub parem investeering," sõnas Vaarmets.

Aktsia hinna suhtarvude kohta kehtib tema sõnul reegel, et mida madalamad need on, seda parem. Suhtarvude puhul tuleb arvesse võtta ka mitut kitsaskohta. Nii näiteks pole olemas kahte täiesti sarnast või identset ettevõtet. "Omavahel võrreldavaid firmasid leida on üsna raske," ütles Vaarmets. Samuti ei pruugi võrdlusbaasina kasutatavad ettevõtted ise olla õiglaselt hinnatud ja see võib lisaprobleeme tekitada.

Heade aktsiate ja investeerimisideede leidmiseks on Vaarmetsa arvates tänapäeval võimalusi palju.

"Üks variant on jälgida pidevalt majandusuudiseid ja -sündmusi. Nii märkab, kui mõnes sektoris on toimunud ülemüük ja suhtarvud lähevad madalaks ning vastupidi," õpetas ta, kuidas soodsaid investeerimiskohtasid ära tunda.

Teisi investoreid ei saa pimesi usaldada

Vaarmets ütles, et häid investeerimisideid leiab ka teiste investoritega suheldes ja internetist leitavaid otsingufiltreid (*screener*'eid) kasutades. "Nii jääb sõelale käputäis ettevõtteid, mille seast on igaühel võimalik enda jaoks huvitavamad välja valida," ütles Vaarmets.

Investoritega suhtlemine ja internetist leitavate *screener*'ite kasutamine annab küll ideid, kuid neid ei tasu alati lõpuni usaldada. "Põhjalikum analüüs tuleb ikka ise ära teha," märkis Vaarmets.

Tema hinnangul võib häid, ent riskantsemaid investeerimisideid leida ka uute toodete või sektorite populaarseks muutumise ajal. "Kui millestki hakatakse üha rohkem kirjutama, siis võib tekkida teenimisvõimalusi, kui oma ost õigesti ajastada," rääkis ekspert.

Viimaks leidis Vaarmets, et kuigi analüütikuid ei saa alati usaldada, võib analüüse lugedes häid vihjeid saada. "Ega nad rumalad ei ole, kui midagi soovitatakse, siis on sellel kindlasti ka mingi põhjus," ütles ta ja rõhutas, et iga investor võiks näha analüüsidesse kirja pandu taha.

PANGANDUS

LHV portfell kasvas mais seitsme miljoni euro võrra

LHV Group teatas mai majandustulemused, mille järgi kasvas laenuportfell 7 miljoni euro võrra.

Grupi juhataja Madis Toomsalu hinnangul andis tulemustele positiivse efekti väärtpaberivahendusest saadavate tulude suurenemine. Toomsalu teatel ületas panga bilansimaht miljardi euro piiri ning grupivälised hoiused kasvasid kuuga 51 miljoni euro võrra. "Laenuportfellist väljastati rekordiliselt ettevõtete laenusid ja eralaenusid, kuid portfelli netokasv 7 miljonit eurot jäi tavapärasest madalamaks erakorraliste suuremahuliste laenutagastuste tõttu," ütles Toomsalu börsiteates.

1,5
protsenti on aasta algusest arvestatuna olnud LHV Varahalduse fondide keskmine tootlus.

Kontserni puhaskasum oli maikuus 2,3 miljonit eurot, millest suurematest üksustest teenis pank 1,9 ja varahaldus 0,5 miljonit eurot. Emaettevõtte aktsionäridele kuulus kasumist 2,2 miljonit eurot. Kuuga lisandus pangale 800 klienti. "Aasta viie kuu põhjal suudame finantsplaani täita," kinnitas Toomsalu. Maikuus oli LHV Varahalduse fondide keskmine tootlus 0,1 protsenti.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD — REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID — REKLAAM

LHV Varahaldus — 08.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,56	1,71	3,89	3,95	4,75	697 891 385
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,76	1,13	2,46	3,30	4,04	86 083 982
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,19	-0,28	1,81	2,48	63 940 207
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	2,96	2,13	4,80	4,53	5,63	119 863 818
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,21	-0,17	1,78	2,62	20 582 708
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,65	1,65	3,21	2,79	6,04	5,99	6,73	9 248 899
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69		2,73	-	-	-	5 366 648
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70		4,95	-	-	-	957 539
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,76	1,76	1,76	8,62	1,13	2,84	3,97	6,91	4 685 805
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	1,97	-0,39	-0,52	0,53	1,71	537 556
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,08	11,19	11,19		-1,29	1,36	-9,34	8,15	11 370 726,55
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,36	10,47	10,47		10,49	20,71	6,41	7,03	4 190 876,64
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,62	6,69	6,69		10,49	20,71	6,41	7,03	-

Nordea Pensions Estonia — 08.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,31	2,15	6,56	3,52	5,42	212 553 467,50
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,57	2,53	10,02	5,17	6,98	28 921 162,65
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,53	3,34	2,12	3,61	23 565 860,63
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,20	0,22	-0,15	1,62	2,13	13 097 524,48
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,53	1,56	1,55	12,76	3,07	13,47	6,69	9,32	10 858 351,69
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,56	1,11	2,91	2,82	3,62	2 370 997,18

Trigon Asset Management — 08.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,76	20,46	20,06	6,45	5,12	13,54	14,80	12,40	1 459 716,42
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,60	33,76	33,10	11,80	18,73	33,87	7,68	14,07	116 965 506,19
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,70	23,51	23,05	22,12	-7,31	34,61	9,80	4,04	10 943 386,68

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Värsked müügiuudised
Best Sales
www.bestsales.ee

Äripäev Nr 112 (5710) 12. juuni 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kas anda Rimile laenu või mitte?

Täna lisandub Tallinna võlakirjaturule uus ettevõte UPP & Co Kauno 53 OÜ.

Lisanduv ettevõte on jaanuaris rajatud firma, mille võlakirjadele on ettevõtte juhi Hallar Loogma sõnul juba omanikud leitud. Investorite rahaga on kavas finantseerida Rimiga seotud kinnisvaraprojekti Leedus.

Emissiooni käigus paisatakse turule 4700 võlakirja, mis on küllaltki väike arv. Sellegipoolest usub Loogma, et riski ja tulu suhe on küllaltki hea. Lisaks usub ettevõtte juht, et nende tulemine alternatiivnimekirja lisab börsile likviidust ja investoritesse turvatunnet.

Võlakirja nimiväärtus on 1000 eurot ja selle lunastamise kuupäev on 17. aprillil 2022. aastal.

Muljetavaldav tootlus

Mulle kui dividendi väärtustavale investorile jääb kohe silma ettevõtte pakutav aastane intress, mis on 8 protsenti. Lisaks lubab UPP & Co Kauno 53 teha väljamakseid igas kvartalis, mis tähendab, et investori kontole tiksub iga kolme kuu tagant lisaraha.

Investorid peavad aga arvestama, et võlakirjade emiteerijal on õigus need kas osaliselt või täielikult enne tähtaega tagasi osta ja sel juhul jääks oma raha ettevõttesse paigutanutel loodetud intressitulu täies mahus saamata. Tagasiostu ei saa toimuda siiski enne 17. aprilli 2021. aastal.

Seejuures on investeering turvaline, sest võlakirjade abil võetava laenu tagatis on Rimi logistikakeskus Leedus, mille väärtus on 15,35 miljonit eurot. Kuna 4700 võlakirja pealt saadakse 4,7 miljonit eurot, tähendab see, et laenu väärtuse ja tagatisvara suhe protsentides on 30,6. Tuleb tunnistada, et tegemist on küllaltki atraktiivse numbriga ja seetõttu võivad investorid ka üsna rahulikult magada, oma raha pärast muretsemata.

Minu jaoks ikkagi ei sobi

Kuigi võlakirjast saadav tootlus on viisakas, ei kavatse ma seekord osta. Minu portfellis on juba kaks sarnast instrumenti, nimelt leiab sealt 6,5protsendilist intressi maksva LHV allutatud võlakirja ning 7protsendilist tootlust pakkuva Inbanki allutatud võlakirja. Selleks, et ühte instrumenti liiga palju ei saaks, ma sel turul ringi ei vaata.

Samuti on minu põhihuvi olnud alati aktsiad ning nendest tean ka rohkem. Seega eelistan oma liistude juurde jääda.

Sellegipoolest on uute võlakirjade börsil noteerimine igati tänuväärne ja läheb kokku eesmärgiga elavdada kodumaist väärtpaberiturgu ning muuta seda likviidsemaks.

Praegu tunnen end jätkuvalt turvaliselt vaba raha osakaalu suurena hoides, kuid kuna börsile on tulemas mitu riigiettevõtet, ei välista ma nende osaluse soetamist. Ootan ära IPOde tingimused ja märkimishinnad ning seejärel saan teha kindla otsuse.

Hiljuti kerkis minu radarile näiteks Tallinna Sadam, keda on börsile oodata järgmise aasta mais.

Kuigi võlakirjast saadav tootlus on viisakas, ei kavatse ma seekord osta.

investor Toomas

INDEKS

Tallinna börs on aastaga tublisti kerkinud

OMX Tallinn indeks punktides

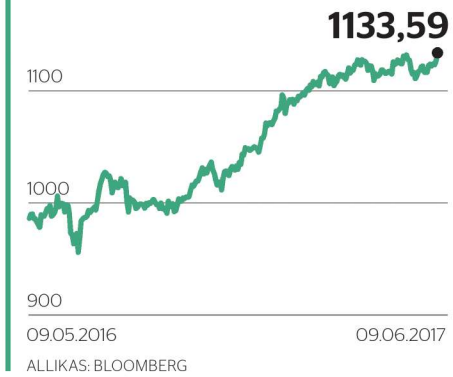

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

-0,35%

väärtus 280 420,43 eurot

49% aktsiad / **44%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Berkshire Hathaway B-aktsia	**0,50**
Olympic EG	0
Apranga	0
Apple	-0,10
Tallink	-0,11
Statoil	-0,14
Microsoft	-0,39
Ryanair	-0,49
Baltic Horizon Fund	-0,76
Lerøy Seafood	**-0,98**

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.

Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

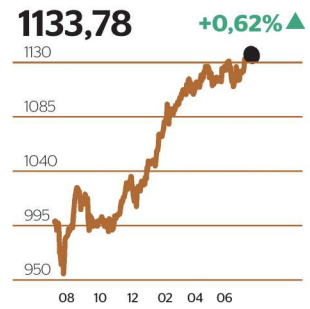

perioodi kõrgeim	1133,78
perioodi madalaim	955,95

TOORAINE

Kas Katari kriis mõjutab gaasi hinda?

Katari diplomaatiline kriis võib jõuda ka eurooplaste kodudesse, vahendas uudisteagentuur Bloomberg.

Neljapäeval asus Katarist teele kaks maagaasi täis tankerit.

Suund: Euroopa. Kuid enne Suessi kanalisse jõudmist muutsid tankerid järsult kurssi. Selle peale hüppas maagaasi hind üles ning jätkab tõusu.

Euroopa gaasimüüjad loodavadki eelkõige Katarile, et täita oma talvel vähenenud gaasivarusid ning ootamatu kursimuutus on müüjad murelikuks teinud. Pariisis asuva meretranspordi jälgimise ettevõte Kpler SASi andmetel võivad kurssi muutnud tankerid seilata ümber Aafrika, et Suessi kanalit vältida. Eksperdid kardavad, et Egiptus tõstab maksu Katari laevadele, kui nad LNG-saadetisega Suessi kanalist läbi lähevad, mis muudab hinna ka lõpptarbijale kõrgemaks.

Katar ekspordib umbes 30 protsenti maailma LNGst ning Euroopasse transpordib ta seda läbi Suessi kanali.

PANE TÄHELE

LHV grupiväline hoiuste maht kasvas mais 51 miljoni euro võrra.

Olympic Entertainment Group ühendas taas Leedu tütarettevõtted, kelle alles mais lahutas.

Päeva tehing. Pilveettevõte Digital Realty ostab 7,6 miljardi dollariga DuPont Fabrose.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 09.06

USD

Nafta IPE, bbl	47,92
Nafta NYMEX, bbl	45,67
Mootoribensiin, t	511,75
Diiselkütus, t	430,00
Kerge kütteõli, t	420,50
Masuut (1% väävel), t	304,50
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,028

Põllumajandus 09.06

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	126,85
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	418,30
Kakao NYBOT, USD/t	1993,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	141,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	359,75

Värvilised metallid 08.06

USD/t

Alumiinium LME	1903,5
Vask LME	5675,5
Plii LME	2087
Nikkel LME	8855
Tina LME	19175
Tsink LME	2480

Väärismetallid 09.06

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1265,98
Plaatina NYMEX	938,96
Pallaadium NYMEX	889,12
Hõbe COMEX	17,24

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,489	Singapuri dollar	SGD	1,553
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,868
Hiina jüaan	CNY	7,633	Šveitsi frank	CHF	1,086
Hongkongi dollar	HKD	8,755	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	72,137	Tai baat	THB	38,220
Jaapani jeen	JPY	123,770	Tšehhi kroon	CZK	26,268
Kanada dollar	CAD	1,518	Türgi liir	TRY	3,987
Korea won	KRW	1261,420	Ungari forint	HUF	308,010
Norra kroon	NOK	9,523	USA dollar	USD	1,123
Poola zlott	PLN	4,207			
Rumeenia leu	RON	4,567			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼ **9,7581**

EUR/RUB ▼ **63,6250**

BÖRS

Tallinn 09.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,380	0,00	-	17,2	4,9%	0,85	0,7%
Baltika	0,288	0,00	-	61,5	4,1%	2,53	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	0,00	5 501	9,1	9,1%	0,83	4,5%
Harju Elekter	4,250	0,00	6 562	2,7	48,3%	1,28	4,2%
LHV Group	9,770	1,88	135 940	12,9	21,0%	2,70	1,5%
Merko Ehitus	9,110	2,09	-	26,4	5,0%	1,32	4,5%
Nordecon	1,320	-0,75	396	14,0	8,9%	1,25	6,8%
Olympic EG	1,680	0,00	41 009	8,8	26,6%	2,34	6,0%
PRFoods	0,360	-1,67	-	31,8	1,9%	0,61	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,830	-1,61	3 001	-	-2,7%	1,19	0,0%
Silvano FG	2,820	1,06	1 798	10,6	24,2%	2,57	7,1%
Skano Group	0,551	0,00	-	117,7	-23,0%	0,55	0,0%
Tallink Grupp	0,953	0,21	3 115	14,5	5,4%	0,79	3,1%
Tallinna Vesi	13,100	0,00	46 047	13,7	20,1%	2,77	4,1%
Tln Kaubamaja	9,200	0,00	1 199	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,650	0,00	-	138,8	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	-0,76	8 114	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 09.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,42	-1,23	16,9	0,5	-
Latvijas Gaze	9,50	0,96	11,7	0,6	-
Olainfarm	10,50	0,00	12,8	1,5	-
SAF Tehnika	4,60	-3,77	14,4	1,2	-

LHV Group▲ **+1,88%**

SAF Tehnika▼ **-3,77%**

Helsingi 09.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,40	0,00	22,0	4,7	2,5
Citycon	2,37	0,08	15,8	0,9	6,1
Elisa Comm.	34,82	0,37	21,1	5,3	4,3
Finnair	5,80	0,17	-	0,9	-
Fortum	14,43	-0,41	25,3	0,9	-
HKScan	3,23	0,62	-	0,5	5,0
Kesko	46,97	0,54	52,2	2,2	4,3
Neste Oil	34,88	0,32	-	2,3	3,7
Nokia	5,81	0,17	-	1,7	-
Olvi	30,80	-0,16	18,2	3,1	2,4
PKC Group	23,55	-0,08	36,18	3,6	-
Stockmann	7,30	0,69	-	0,5	-
Stora Enso	11,82	2,43	-	1,6	-
UPM Kymmene	25,80	1,06	-	1,7	3,7
YIT	7,57	0,73	-	1,7	2,9

Vilnius 09.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,6	0,00	-	2,6	6,2
Invalda	4,590	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,635	0,32	28,6	0,6	-
Panevezio Statybos	1,030	0,00	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,492	-1,01	2,2	1,2	-
Snaige	0,280	0,00	-	0,6	-

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**

Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**